

אינו מקודש , ויאל כשואל אם קדשה כעפר לאחר שהתגרש מבעלה ומגדלה ונמלכו שמים לקדשה כעם מחודש אם לרין עמר חדש עתה לקדשה או יוכל לקדשה כהאי שפירא שכתב מקודש בעת שכיחה א"ל : **תשובה** בע"כ דבר זה לריכא שיונה רבא ואבאיר לפניך פניום דעמי אשר הנני כעליון בדבר זה ככה עורם שאלתך הוא מטעם דקו"ל דקדושי עמר בעינן שיסיח כחוב לשם האשה ואם נכתב שלא לשם אשה זו אין זה עמר קידושין שיסיח ראוי לקדש בו , ועי' ש"ע אה"ט סימן ל"ב , והנה עמר זה שנכתב בעת שהאשה ייחה א"ל כרי זה כמו שנכתב שלא לשם אשה וכאשר יבואר לעינינו בע"כ והל יול מפניו דבר אמת :

שלימות ואי לא עשאו שליח כפירוש למחייב פסול כגט משום דלא ליה לכתובו ועיין בניה שמואל אה"ט סי' קכ"ג פ"ק פ"ק א' האריך שם בזה ועי' שו"ת ב"ש סי' ק"כ פ"ק א' , וידוע דמילתא דליכא לא מלי עבד אף בידו לעשות שליח וא"כ אם אמר לאומר כתוב גט לאשה פלונית וכאשה איכס אשתו ואיכס ראויס להתגרש עתה ממני , לא אפשר לו לעשות שליח לכתיבה זו ואפילו אם נסכים לדעת הסוסיקס דא"ל שליחות בכתיבה אבל למחיצת עדים בודאי לרין שליחות כמפורש בגמרא לפניך נאשמה ואילו סכדי וכחוב השאחה דאמר רב שמואל בר יחזק בר מרתא משמיה דרב עבו עדים שליחותן , ועיין כ"ז בחומ' ד"כ והא כפרק המביא מניחא (דף כ"ב ע"ג) ולפי' אפשר לפרש דברי רמב"ם דאשר לאשה בעלמא אינו גט מטעם דלא יוכל לעשות שליח בדשגב"ל ולא מטעם שלא לשם , ואף דממילא הוי פסול משום שלא לשמה דקין דלא נכתב בשליחות פסול א"ל הוי שלא לשמה , אך באשה ים חילוק גדול כאלו הסוסיקס דאם נאמר דפסול הוא משום שלא לשמה כלמ"ד דאינו פסול אלא מדרבנן ובשטר קידושין יוכיח כשר באשר יבואר לפניו בע"כ ואם נאמר דפסול הוא משום שלא יוכל לעשות שליח בדשגב"ל הוי פסול מן הכורה ובשטר קידושין נמי פסול דאיסקס הוי לייאשה :

גרסינן במסכת יבמות (דף ר"ב) אמר רמי בר חמא כרי אמרו אמר לנבלר כחוב גט לארוסתי לבשחכונסה אגרנסה הרי זה גט מפני שנידון לגרשה , כפי רמי ב"ם ליבממו מהו כיון דלאידא ביה כהרוסחו דמי או דלמא כיון דלא עבד כח מאלמ לא תיקו , ט"כ לשון בגמרא כהרין לענייניו וכחבו סם בחומ' ד"ס ולאשה ומלמא לר"י דהיינו דווקא למ"ד אף אדם מקנה דשגב"ל אבל למ"ד אדם מקנה דשגב"ל הוי גט דכידו לגרשה כמו בשמרו דמפני טקא עבד ע"מ לשמרו וכתב לו לבשחכונסה סהא קרוי לך מעבדיו , וגט אשה וגט שמרו שיהי לכל דבר דליסק לא לט מאשה , ע"כ מלינו בנע אשה שנכתב בעטם שלא ה' רלוי לגרש בו ובטר שמרו שנכתב בעטם שלא ה' רלוי לגרש בו דפסולים למ"ד אף אדם מקנה דשגב"ל , ופשיטא דכמו ק סוף הדין בקידושין וקידושין וגיפין סוין דרייכיס מטעם דהוקשו אהדרי סיהי לייאשה כדאיחא בדוכתא טובא בש"ס וראשונים , וא"כ נכתב שאלוהינו דאם כתב שטר קידושין לאשה בעטם שהיחה אשה אינו אינה יוכלה להקדש כשטר זה אף לאמר שמתגרסה , ואף לוי מה שפרש הסוסיקס דלמ"ד אדם מקנה דשגב"ל הוי מגורשה , מ"מ הרי אף קו"ל דאף אדם מקנה דשגב"ל , וא"כ אינו מקודשה בשטר שנכתב לקדשה בו בעטם שאינה ראויה לקידושין :

ונקדים לזה הסוגיא דניסין (דף ע' וי') דע"ך כגמרא וחו ליכא וסאיכא לשמה ומחובר דהוי גיטו נסיס לשמרוני עבדים ומסיק בגמרא סם כי קמי מילתא דליחא בקידושין מילתא דליחא בקדושין לא קמי וכיארזו רש"י וסוססס דלשמה ומחובר ליחא בקידושין דהוי פסולי דאורייתא ופסולי דאורייתא שיהי גיפין וקידושין מתמה סהיקס הוי לייאשה אבל ערכאות וכל גט שיש עניו עד טפי דפסולא מדרבנן ליחא בקידושין דדוקא בגירושין פסלו רבנן משום חומרא אבל בקידושין אם יסלנו בשטר ייכה קולא ולא הפקיעו רבנן בקידושין שנלמא כרי קידושין מן הכורה , ופי"ם גראשונים כרשב"א וברשב"א

לקדשה בו בעטם שאינה ראויה לקידושין : **אך** אחי ל"ע , דהנה זה לשון הרמב"ם פ"ג מהלכות גירושין הלכה ו' אמר לאומר כתוב גט לפלונית לבשחכונסה אגרנסה בו ונכתב ונשאה וגישה בו אינו גט מפני שלא היחה כח גירושין מטעם כשנכתב גט זה ומלמא שנכתב שלא לשם גירושין , והנה למי שבקי בדרך הרמב"ם ז"ל סוסף נכחן דבר מה שאין זו דרשו , דהרמב"ם ככ"מ דרבו להפסיק הדין כמו שפורש גט"ם וככה סוסף לפרש עטם גט"ם מה שאיט מפורש בגמרא דבגמרא אינו מפורש דפסול גט זה משום שלא לשמה ואף הרמב"ם סוסף מדעתו פטם זה . ולרין ביאר דבריו בקדושים ועוד לרין ביאר לפי ייכה זה פסול משום שלא לשמה , כן אמר דהקפידה סוסרס שיכתוב גט אשה לשם האשה המתגרשת אבל מסיכי סיחי לומר דזה נקרא שלא לשמה אחרי דכוותו בעטם כתיבה בגט סיה לשם פלריס כח פלוני , וא"כ נכתב בגט לשם אשה זו , אלא שלא ראויה היחה אשה זו או לקבל בגט , אבל עכשיו שנכתב וראייה להתגרש למי ייכה פלוני שם פסול מהמח שלא לשמה , ומי כניד לנו ואם דה מקרא שלא לשמה , ואי משום דרמי כ"ז שאלמר ולאשה בעלמא אינה מגורשה , לבר זה שקשה אם כמב"ם סיה סואנו כמו שביאר הרמב"ם פעמו הוה גופא קשיא מל"ג לרמב"ם לומר כן , ושוד דאפשר לפרש טעמא אחריינא ככונת רמב"ם וכמו שיבאר לפנינו בע"כ :

דכונס **הנה** זה גורר בעיני דמה שפסק הרמב"ם דבשחכונסה אגרנסה ונכתב גט תחלה קודם שנשאה ואח"כ נשאה וגישה בו אינו גט זה פסול דרבנן דרבנן פסלו לגב זה משום שלא לשמה , ואע"ג דהרמב"ם בעי' י' מהלכות גירושין נתן לנו כלל דכ"מ שכתב בחבורו אינו גט הוא פסול מן הכורה , אבל כ"ז הוא סינא שכתב אינה גט ולא ביאר סעטם כמו שם כפרק ג' בהלכה א' וס' כ' וס' ג' וסלכה ד' שכתב ססס אינה גט אבל ככה שכתב אינה גט מפני כו' והוסף דברים שאינם מפורשים בש"ס כלל זה ודאי אינו גט מדרבנן כמו שנכתב דכדרינו דלא אפשר לומר דהו פסולא דאורייתא דאף אפשר בנע שססופר בעטם כתיבה פירט בפירוש שכותבו גט זה לשם אשה זו ולשם אשה זה וייכה זה נקרא מן הכורה שלא לשמה , הלא סוסרס הקפידה שיכוון לשם אשה המתגרשת וכרי כוון לשם אשה זו המתגרשת אלא סינו טעמא שפסול בגט הוא כדברי הסוססס גיפין ד' ל"ב ע"ג ד"ס וסא באמה"ד דכשגלל לוס הבעל לאומר דומס כאלו הוי שלא לשמה ובר"ז כחוב בקריה וברשב"א בחידושו מפורש יותר זה לשון ברשב"א בחידושו למסכת גיפין (ל"ב) ואל"ס וסיכא אמריק דמתיבה לא בעי שליחות ודאמריק לקמן לרין שיאמר לאומר כחוב ולעדים חתמו ואמריק נמי כסאיא מעשה דסוהו דהו קרו ליה נשאהו דאין כותבין גט אחר משום דעדים שטבו שליחותן סם אלמא שליחות בעיח , וי

אוצר החכמה

דרמב"ח כחוב חמר ללבל"ג ומלפני כרמב"ח בחידושי ספיקות
ממי מלאש דחינו אלא כסופר אבל כסופר בעלמו כסופר אשפר
דכוונתו יותר מכוון וכשר וז"ע, ט"כ"ס בפוסק שאמר לו
לכסוב ל"ל דמוטיל שליחותו טעם והפסול חינו אלא משום
שלא לשמם וז"כ דעם כולם שוב דפסול כנס שכתב קודם
השואל הוא משום שלא לשמם :

וראיתי לסרב במל"מ פ"ו מה' גירושין דטחו דהחוספס
והרמב"ם פליגי נפסס הפסול וקא מפדש דהתי'
פסלו משום שליחות ולרמב"ם הפסול משום שלא לשמם
ואחריו נמשך כנאון בפסד חבני מילואים והקטש ה"א"מ
כפי' ל"ה ד"גה הרמב"ם דהפסול הוא משום שלא לשמם
ח"כ רבי דסבר לא הסגיד עבד אל חדויו מיירי בלקח
עבד ע"מ להחרו ופי' דקחז ליה לשאקחך חתא קמיס
ךך מעשיו ופי' מקשה ה"א"מ כן אחי דרבי סני א"ס
מקשה דלבל"ג אבל פטר שחרור כזה הוא פסול משום שלא
ולערך אין זה קשיא כלל והחוספס ורמב"ם חדא טעמא
כוא דלכן מקרי שלא לשמם משום דאין אדם מקנה דלבל"ג
אבל אם אדם מקנה דלבל"ג ח"כ אין כאן חסרון וכי לשמם
ולככי כחנו החוספס כהא דרמב"ח אמר שמעתיס למ"ד אין
אדם מקנה דלבל"ג אבל למ"ד אדם מקנה דלבל"ג כיו גט
דכידו לגרשה וח"כ כיו לשמה וממילא דבי סבר אדם מקנה
דלבל"ג הוי הסטר שחרור גס לשמה וכן לענין השליחות
כיון דאם מקנה דלבל"ג אין כאן שום חסרון ויכול לעשות
שליח ואף למ"ד אין אדם מקנה דלבל"ג ע"מ יוכל להיות
דיוכל לעשות שליח לכחוב כגם דהרי השליחות אינה על
לאס"ו אך כזה לכחוב כגם וכדפירשתי לעיל ואין זו חסרון
בהשליחות, והגם כוס ל"ע וכדפירשתי לעיל, וזה ברור
דהרמב"ם מודה לסברה החוספס דהלוי הדבר דלבל"ג
אבל אם החוספס מודים בסברה הרמב"ם זכ"ל דיוכל
לסיוח כי החוספס סברי דחינו גט משום שליחות, ולפי'
אם כל פסולו חינו אלא משום שליחות יתודש לן דבר חדש
דכנצל בעלמו אם כתב גט זה קודם נשואין לגרש זו
הוי גט ויפסוט לן ספיקותינו שנסתפקו היכא דכנצל
כתב אם הוי גט ואיפסוט דלהסיפספה ודאי הוה גט,
עכ"פ לגדון שליחותו ככתב פטר קידושין לאשה שכתבה
לבעל והשטר בידה לאחר הגירושין מבעלה ומקדשה
אחר הגירושין מבעלה כשטר שכתב קודם, לדעה
רמב"ם ודאי הוי קידושין דאין פסולו אלא מדרבנן ורבנן
לא פסלוהו לשטרות היכה דקוא להפקיעא איסור אשה איש
ולחוספס דפירשו מימרא דרמב"ם מטעם שליחות אינו גט
אם נאמר דכוונה החוספס דוקא משום שליחות וכי פסולו
דאורייתא ח"כ פטר קידושין פסול ואם כמו שכתבתי לעיל
דאין פסול משום שליחות דברי שו"ת שליח לכתיבה
והכתיבה היא כשה ואין זו שליחות בדלבל"ג וסיקר הפסול
גם לדעה החוספס הוא משום שלא לשמם ח"כ גם לדעה
החוספס כשר בשטר קידושין, ובאמת לא כננתי כלל
אין יוכל לפסלו משום שליחות כלה פסול בהשליחות הוא
משום דחינו לא מצי עבד לא יוכל לעשות שליח וכיון דקוא
בעלמו יוכל לטוחו לגט אין יוכל לפסול ע"י שליחו אלא
נאמר דקוא בעלמו לא יוכל לטוחו משום דהוי של"ש וממעט
זכ"ל לא יוכל לעשות שליח לכתיבה, ח"כ חד כדבר לפעם
הראשון באמרט דמדאורייתא כשר כנס כיון שכוונתו בפירוש
לשם אשה זו ורק רבנן פסלוהו לגיעא וח"כ בשטר קידושין
כ"כ ודאי כשר :

יש לומר דכולי מלחא לאן משום שליחות הוא אלא משום
לשמה שאם יכתבו בלא לוחא כנצל לא יחנו לב כל כך
לכחוב לשמה ויכתבו סתם וקמ"ל דשמהא כשלא לשמה
משום דסתם אשה לאו לגירושין קיימא וכסוף דברי
רמב"ח מפרש עוד וזמ"ס שמחכון הוא לשם אשה זו
דכיון שלא ליה כנצל וסיח אינה עומדה להחנרש כשלא
לשמה חשבינן ליה עכ"פ מפורש ברמב"ח כס דכיתה דמכון
נפידת לשם אשה זו מ"מ חשבינן דשלא לשמה הוא
משום דאינה עומדה להחנרש וח"כ וכו' פסולא דרבנן,
וכר"ג כחוב בקלרס וז"ל וכל שלא נכתב כזוהא כנצל לא
מיקרי לשמה סתם דכיון משמע דמן החורה לא מיקרי
לשמה אבל דכיון לקוחים מחוס' ורמב"ח ופס מפורש באר
סיכך דזהו מדרבנן שכרי כחוספס כחנו דומה כאלו הוי
שלא לשמה וברמב"ח מפורש יותר וכן לגמ"ד זכו טעמא
דרמב"ם דאין זה לשמה כגסה אגרסנה הוי שלא לשמה
מדרבנן כואיל דאינה עומדה כפה להחנרש דברי עדיין לא
כנסה לחסו ולכן אפילו מטון נפירוש לשם אשה זו ולשם
איש זה מ"מ פסלו לחוה מכוס שלא לשמה :

אוצר החכמה

ורפי' מדיק היפך לזון כוכב של רמב"ם שהאריך
ברכה וכוכיף על לשון הש"ס וכחכ מפני שלא היחה
כס גירושין ממנו כשכתב גט זה ונמלא שכתב שלא לשם
גירושין דלזון ונמלא חינו דבר ברור אלא יוכל להיות שלא
נתן דפתו ולבו סיכך לכוון לשמה שנמלא שכתב
שלא לשם גירושין וח"כ הוי פסולי מדרבנן דמן ספוריה הוי
כחינתו לשמה אחרי שמכוון בפירוש לאשה זו, וכיון
דפסולו חינו אלא מדרבנן ממילא בשטר קידושין כהאי
גוונא כשר ומקודשה נמורה כמבואר לעיל כשה כדאשמוזס :

אח"ח 1234567

ולבאורה אפשר לומר דכ"ז חינו אלא לדעה הרמב"ם
פירש ס"ס הפסול כזה ככתב הגט קודם
ששואל וגירשה אחר נשואין משום שלא לשמה וכדפירשנו
להרמב"ם אינה פסולא דאורייתא אלא פסולא דרבנן ופסולא
דרבנן יתא בקידושין, וכנה הרמב"ם ס"ל ולא נשיק
שליחות ככתיבה לכו שכיכות סכ"ס באה"ע סי' קכ"ג סעיף
ה' וח"כ אין כאן שום פסול דק משום שלא לשמה ופסולא
דשלא לשמה הוכחנו דחינו אלא מדרבנן כהא מילחא אבל
לדעה הרמ"ה וכן דעה רמב"ן לפי דעה סב"ס כפי' ק"כ
סעיף ז' דנשיק שליחות ככתיבה וסכא לא יוכל לעשות שליח
לכתיבה דברי עדיין לא נשאה לחסו לו לאשה ח"כ הוי
פסולא דאורייתא וכל פסולא דאורייתא שישמם בניטין יתא
ג"כ בשכרי קידושין וכמו שפורש בהכוניא שכתבנו
וממילא פסול שטר קידושין שכתב בשם שלא היחה ראייה
לכתקדש, ואך אחרי סעיון למר"ד גם לפי שיטה הרמ"ה
והרמב"ן דנשיק שליחות ככתיבה מ"מ מוטיל שליחות כנצל
כזה שאמר לפוסק כחוב גט זה לשמה כגסה אגרסנה,
דכנה מכיבי חיחי לומר דלא יוכל לעשות שליח מן החורה משום
דאינה אשה ואינה ראייה להחנרש וכה קינה אם היה עושב
השליח לעשות שליחותו לאחר' שיכנסנה, אבל כשמתאש ושו
לעשות שליחותו חיקף ח"כ כמו שהוא יכול מן החורה להסין
כנס מעשיו ליתנו לאחר' כן יוכל השליח מאי אמרה דכשליח
לא יוכל לטוחו טעם משום דכוי' שלא לשמה וכדפירשנו
לדעה רמב"ם הו זכו חינו אלא מדרבנן וכדכונחנו, וכוס
אנכי מחוספס אם כנצל בעלמו הוא כחכ כנס ומכוון לאשה
פכ"ס אם גס כזה פסול משום שלא לשמה או לא דנמימרא

ועוד נראה לי דאף להמל"מ והל"מ דידעו דהחוספת והרמב"ם פליגי, וטעם החוספת דליתו גם משום שליחות וכו' ככל מדרכי דוכו אמת דחוספת סביר דנשיין שליחות בכתיבה, אבל כנאן סיס סליחות מילוח דאמר הבגל לסופר כתוב, אלא דנחבסל סליחות מטעם דאין פירו לגרשה עתה ומשום מאי אינו יכול לגרשה עתה כרי הוא משום שלא לשמה וא"כ מדאורייתא יוכל לעשות שליח דפסול וס אינו אלא מדרכי וכדפירשתי לעיל :

ובהאי סברא סתבננו דשיקד הסעס דאמר רמי ב"ס והאשה בעלמא אינו גט הוא משום דכוי שלא לשמה יתח' לי קושיות חמורה ספקה הגרע"ל בחשוכים סימן קמ"א על החוספת בנייר (י"ב) ד"ס נאטס שאין לה נח, ספקו החוספת סס ולי"ת דכא מעשים בכל יום ספאשה לומר לחברה לתי לי קמח וספריס חלה עכורי וגם הלמיידיס של בית רבן ששים כן ואין נעשה שליח בדבר כזה הא נעשה שפועה אותם שליחות לא יתח' יורה בעלמא להפריש חלב מקמח זה שאינה צר חיובא שאין מפרשין חלב מקמח, ואמר ר"ח דיש בידה להכיר עיסס מגולגלת ולמר עיסס ו' חבא חלה על קמח לבטיהיס מילוח ודברים שבידס קיימים דאין זכ' דסלג"ל כיון שבידס לעשות כדלמך פרק האומר לחבירו פירות ערוגס ו' חלושכ יכא חרומה על פירות ערוגה ו' מחוברת לבטיהלשו ונחלשו דכרו קיימין דכל שנידו לעשות לאו כמחוסר מעשה דמי וכידו לעולם, ומ"מ ככאי טעמא לא סגי לן למימר דמלי למיטנד שליח כאן כיון דכידו ללוש ולגלגל מדלמך פרק ר"ג האומר לחבירו כתוב גט לחרוסו לכסאכנסכ אנרסכ כרי זה גט משוי שנידו לגרשה מיכא אס ירלה וצמי חסס לינמחו מהו, ומאי קא מבטיח ליה וכה בידו לבא שליח ולגרשה אלא ודאי כיון דכשתא לא מלי לגרשכ לא מלי משוי שליח כיון דמחוסר מעשה לבא עליה השא נמי כיון דכשתא לא מלי להגריש אינו קרוי בידו מה שנידו ללוש ולגלגל לענין זה שיכול לעשות שליח כיון דמחוסר לישס ויגלגל ט"כ לשון החוספת, וע"ז הקשה הגרע"ל כיון דכידו לבא עליה א"כ עדין קשה הא הוא בעלמא ודאי יכול לגרשה לבסתיחכס וא"כ מלי משוי שליח כמו בחלה, ועוד הקשה הגאון הא קתיי בעמתי' כהנו וסנו כחבין וסחנן ואין נעשה שליח הא אין בידה עתה ליתן גט זה שעדיין לא נכתב אלא ע"כ אמרינן משום דכידו לכחוב וסרי אמרינן דמוטיל מה שבידו לכחוב וא"כ למכ אינו מוטיל מה שבידו ללוש ולגלגל ועל שחי הקושיות נשאר בדרך עיין גדול :

והנה נאמת על קושיא סראשונכ ספקה אף דכידו לפלל כזה ולחלק בין אס הוא עלמנו סוככ גטס מחון סיככ וככתב לשמה וכשליח לא נכתב לשמה ופסלו רבן גביסח, אך אין ראוי לפלל כזה כי לדעתי ברור כי אין החתלב לקושיא ו' אחרי השיון נפספ החוספת דברי הר"ח חירן דלכרי יוכלו לעשות שליח להפרשת חלב משום דכידו להכיר עיסה מגולגלת ליתא הסעס דלכרי יוכל לעשות שליח להפרשת חלב משום דכידו ללוש ולגלגל וע"ז כהנו החוספת דככאי סעמא לחדא לא סני לן למימר דמלי למיטנד שליח וככירא ראיס מפרק רבן גמליאל דברי בני הסס לינמחו מהו ולא אמרינן דמלי למיטנד שליח משום דכידו לבא עליה ולגרשה, וכן בחלה ג"כ לא אמרינן הסעס משום דכידו ללוש ולגלגל, רק העיקר הסעס דכידו להכיר עיסה מגולגלת א"כ הוכיחו החוספת משום דכידו לבא עליה אין ו' נקרא בידו ונחלס נמי אין הסעס משום

דכידו ללוש רק הסעס דכידו להכיר עיסה מוכנה ולומר עליה חכיה חלה על קמח לבטיהיס מילוח, וא"כ מאי מקשה הגאון דע"ל דנינמכ בידו א"כ מלי משוי שליח לדרכה חוספת הוכיחו משום דכנימכ לא מקרי בידו כזה שיכול לבא עליה ולא הוא מלי מגרש ולא שלחו מלי לגרש ל"ס הפירוש בדברי החוספת וכן מלמסי כנאורי סגרי"ל כש"ע :
ואמר החכמה י"ד סימן שכ"ז יע"ס :

ואך אכרי ריחי לחלק בין הוא בעלמא לשליח משום דכונחו לשמה יחר נכונס וכדפרשתי לעיל אבל החוספת יוכל להיות הפירוש דלא הוא יכול לגרשה ולא שלחו ונאמת בגירושין אינו שייך עתה דברי עדין אינכ אשמו רק כתיבת גטס וכתיבת יוכל להיות מילוק ב"ט וכין שלחו :

ומה ספקה הגאון ז"ל מכתבו וסנו דעושה שליח אף דאין בידו עתה דכרי עוד לא נכתב גטס זה ג"כ אינו כלום דהנכ החורכ ריכתה כפירוש וסלא וסלחכ דעושה שליח לגירושין ולכתיבה ומקרי בידו לכחוב אין ו' מקרי מחוסר מעשה אבל בינמס חסר עוד לינמכ ככונן זה לא מליט סריכתה סוכר שיכול לעשות שליח ומחוסר נאזין ודאי אס דסלג"ל ועוד ינמכ סלמרכ אין ראונכ לסתיכס וסחננ אמתלל לדכריה אין סוסמין אותה ועוד הרבה סוסקיס פסקו כככא שאלו דחליכ קודמס. ועוד מר"ח דכאי חירולא בחוספת היא הר"מ וסרי"ת פסק בחוספת ל"כ אחר רב ינאוח ל"ט ע"כ כככא שאלו א"כ אין בידו לינמכ וחין מאלו הדברים סחס הסעס דנארו רבן כיון שאינה ראויה עתה לכנשא לא יכוון לשמה, אבל ככתבו וסנו לא ראו חו"ל לצור דכרי ראויה להסגרס ומכוון לשמה ומחורין היטכ בעו"ס קושיות הגרע"ל ז"ל ויש לפלל בכל זה ואין כמ"ל, כלל הדברים שאלוסינו מנכררת כטונ טעס דלכרמכ"ס סוי ודאי קידושין ולהחוספת ספק בידו אס סוי קידושין או לא וא"כ סוי ס"ס לחומר"ל ספק אס סלככ ככרמכ"ס וסח"ל כהחוספת אולי החוספת ג"כ מודיס כטעס דש"ל לשמה וכדפירשתי ואך אס קבלה סידושין מלמך עמד החומר"ל גם הלמך יגרסכס ול"ע וס' יאיר סינינו כפרתו ועבודתו :

הרא"ש בפרק רבן גמליאל סימן ד' העתיק לדברי רמב"ם דלמך כלרוסכ כרי זה גט ולמככ בעלמא אינו גט ע"כ ככנ סר"א"ס וזה לשונו ונראה דסיני דוקא למ"ד אין אדם מקנה דסלג"ל אבל למ"ד אדם מקנה דסלג"ל סוי גט כי היכא דמכרי בלוקח עבד ע"מ לשחררו וככב ל"ס לכסחקתך כרי גוסך קרוי לך מעכשוי כדמוכח לקמן בסרק האשה רבה וסקידושין פרק האומר וגט שחרור וגט אשה שוין דכא ילפינן ל"ס לה מאשה עכ"ל הר"א"ס וכן ספור כסי' קל"כ ככיר דכרי הר"א"ס וככנ וזה לשונו וסרמכ"ס ככנ שאינו גט וא"ל הר"א"ס ככנ דלפילי לאשה דסלמא

ותמהו כל רבותינו האחרונים הרב"י וסב"ח והס"א אחרי דכטור וסר"א"ס פס"ז כמ"ד אין אדם מקנה דסלג"ל וכמסורס כטור חו"מ סימן ר"ט א"כ למאי הלכתא ככנו דין זה למ"ד אדם מקנה דסלג"ל, ודיניו הגדול הכ"ח חירן דחשש הר"א"ס להכך דססקו אדם מקנה דסלג"ל ולכרי סוי ריח גטס לחומר"ל לפסול לכוונס וכן חירן כקרבן נחנאל על הר"א"ס ועמק פן סכסל דכריכס דכרי סגלמך כש"ס כשיטת וק"ל דאין סלככ כשיטת מוחס לחומר"ל שמה סלככ כדכריכס זה עמוק מן הסכסל לומר כן ולא נמלא כש"ס ופוסקיס כעין זה, וכס"ל ככ"כ ע' ס' קל"כ חירן דעתה הר"א"ס דאס אמר לכשתלד קנה אפילו נמכס

רבותינו באחרונים למד הביא לדברי הרא"ש אחרי דאק ק"ל אין אדם מקנה דש"ל ולדבריו כוונת הסוד הכי הוא הרמב"ם כתב דאין גט וביאר טעמו כמפורש ברמב"ם בפנים וטעמו שהארכנו לפיל נפ"י דבריו ואל"א שלא פירש טעמו בפירוש ידוע לן טעמיה משום דכתב דלמ"ד אדם מקנה דש"ל כיון גט ואל"א ידוע דטעם הרא"ש נמי משום שלא לשמם אל"א כיון דבריו לרמב"ם וכן לכבוד כל פסולו אינו אלא מדרכק כן ואלמ"ד פירוש דברי הרא"ש. וראיתי בפרישה שסביר לטעם אין אדם מקנה דש"ל משום דמקנה לם גופה וכרי עדין לא נחקדשה ומטובים לי דבריו הקדושים חזק דברי בשעת כתיבה ליתא לקיין ומתי שיהיה ספקין או יוכל להקטת, ועוד לא ידענא כרי אין לבשל קצן כגוף האשה כלום כדפרק"ה"ש"ם בניסין פ' הורק (ע"ז ע"ב) ידה גופה מי קניא ואפשר משום דיש לו קיין למעשה וידיה להכי אמר דמקנה לם גופה למעשה ידיו ואל"א :

סימן מה

עד המל"ט פירק ה' מכלכות ראשון וז"ל ונסתפקי הניט עלמך שכיחה האשה חולה וסיחה מסוכנת דשרו לה איסורים אלו וק' אם היא חולה שאין בו סכנה וקודשם בחיבורי הגאה של דבריהם למ"ד דכל איסורי דרבנן פתרו בחולה אף שאין בו סכנה אם עבר וקודש מהו וע"ש דנסתפק אם זה שבמקדש בחיבורי הגאה אינה מקודשת הוא מטעם שאינה יכולה ליכנס ממנו או הטעם משום דלמקדש אינה טובה כלום ונמלא שלא נתן לה פרוטה יש"ש בדברי המל"ט, וסנה לדעה בר"ג בנדרים (דף פ"ב) ד"ה ומסא שנגיען כו' עד סוף דבריו דאיסורי הגאה הוי ספק ליה לן לאסחפוקי כלל, כי אפילו ימצא דהטעם דאינה מקודשת משום שאינה יכולה ליכנס ממנו אבל סוף דבריו שגיחה משל הנותן והכא לא נתן לה כלום, ובאמת פרי"ג לא יחיד הוא בדבר כי גם הרשב"א סותים ס"ל וק' דעה כריעב"א בשם הראב"ד בחידושו לאוכס ומכונים בשם חידושי רשב"א והוא מהריטב"א שם בדה ל"ד על משנה דאחריו הנזול יש"ש וז"ל ונקיט הראב"ד דברים כפשוטן דכיון לית בהו היחר אכלס ודין ממון סו"ל איסורי הגאה ולא קריק ביה לכס, וכבר ידוע מה שהעיר הגה"מ סימן ע"ב מה שפרי"ג סותר דברי עלמו וישנו ע"י שם, ואנכי כנאחי ראייה להק רבותינו ז"ל מסויגיא ערוכס ג"ק (דף ע"א) אי מס קודש אסור כהנאה אף מעשה שבה אסור כהנאה ח"ל לכס שלבס יתא, ואל"א מוכח מתאן דאיסורי הגאה הוי ספק גמור דאי לאו ספקר היא היכא מוכח מלכס דמטעם שבה אינו אסור כהנאה, דברי אף איסורי הגאה ג"כ מקרי לכס וע"כ דאיסורי הגאה הוי ספקר גמור ואין בו שום זכות והכא בשבה דהתיב כי קדש היא לכס ע"כ דאינה אסור כהנאה וכלל הדברים להק שפסקים לא אסתפקי המל"ט ואף סיקא דמרתא המל"ט הוא להק גדולי שפסקים דסברי דאיסורי הגאה לאו ספקר הוא ובריטב"א בעלמו הוא ג"כ מסקן שפסקים דאיסורי הגאה מקרי לכס וכיון דאיסורי הגאה מקרי לכס מסתפק המל"ט אם היא נכנית מוכח אם היא מקודשת דהתיב יב דברי של מקדש הוא ויהא ג"כ נכנית ח"כ לריבה להקדש או אינה מקודשת משום דלמסקדש אינה טובה כהנאה ביה המל"ט :

והרי"ג למשום סיקא דהגאון מתוספתא כחובות (דף ז') ד"ה סבר לה כד' שמתן יש"ש באמ"ד ויב' למר דאיכא למימר נתי איפכא דעד כ"ן לא קאמר ר"מ

כמוכה לעובר וכו' בכל דבר שלב"ל אם אמר שהקנה לכשיבי' קונה וגט נמי כמו פירש לכשיביה דעתה אינה אשתו ושפיר העתיק הרא"ש דלמ"ד אדם מקנה דבר שלב"ל הוי גט, ופ"י דבריו הקדושים סירלחי מה שהקשיתי בפ' המפקיד מתקף לה רמב"ם והא אין אדם מקנה דבר שלב"ל ותיקן כדאמר לכשהנגב והרלב וחשלימני הרי פתחי קנויה לך מעכשיו וכו' אמרו חו"ל דפתח דיתחא ליה לאקטויה מעכשיו אם יעלם לו הקרן, והקשיחי הלא יוכל לתרץ פשות דמקנה ליה סכפל לגשיביה ובכשיביה ודאי חל הקיין אף בלא בה לעלם וכמפורש בש"ע מו"ט סימן ר"ט ואף באמת רמב"ם דאמר לאשה בעלמא אינו גט ופירוש הסופספה וברא"ש דוכו למ"ד אין אדם מקנה דש"ל וכדברי סט"ר דהוי לכשיביה ח"כ סבר רמב"ם דאף לכשיביה נמי אינו מושל בדבר שלב"ל ולכדי שפיר עדין וכה אין אדם מקנה דש"ל ולשיטתו מתקן ר"ז שם :

דומ"ז שם הקשה לנפשיה למח השיב הש"ס ביבמות ל"ג אוצר החכמה מח"מ 1234567 דרבי סבר אדם מקנה דש"ל הלא הפס אמר

לכשהקיין והוה כמו לכשהלך, וכוה דברי סט"ר תמוסיה דברי מפורש בדברי רבי שכתב ליה לכשהקיין הלא קטייה לך מעכשיו ובמעכשיו אינו מושל אלא למ"ד אדם מקנה דש"ל וספ"ר הירלמי קאשיית החוספת שם ביבמות ובמס' קידושין שהקשו לרבי למח לרין מעכשיו וכדבריו יתחא מאד דאם לא אמר מעכשיו הכל עוריס דמוטיל דהוי לכשיביה ולא דוקא מ"ד אדם מקנה דש"ל :

אך שיקר חירונו של מרנא הטו"ר לא ידענא ליה כלל ואין לו שום הכנה לדבריו דרא"ש כתב כן משום דהו לכשיבי' ח"כ למח כתב הרא"ש למ"ד אדם מקנה דש"ל הוי גט סא לכ"ע הוי גט, דברי הסופקים דפסקין דלכשיביה הוי קידושין סא אליבא דסברי אין אדם מקנה דש"ל כהנו כן :

ואשר אחוה חוכי בישוב הטור וברא"ש כהנאר האריכו כסימן הסמוך לזה ולהרמב"ם שפירש הפסול משום שלא לשמה הוי שלא לשמה הוא פסולא דרבק ואף דכלל הוא כל היכא שכתב הרמב"ם אינו גט היינו סבטל לגמרי מ"ט סל מדרכק ורבק בטליהו לגיטא, וכמו שהארכנו שם ויחוספת שכתבו למ"ד אין אדם מקנה דבר שלב"ל לא הוי גט ג"כ הטעם משום שלא לשמה דכחיל דאין אדם מקנה דש"ל ח"כ אין כהנו לזוות לסופר שיכתוב הניט ודומה כחילו נכתב בלא לזוי סבטל והנע שכתב בלא לזוי סבטל מפורש ברא"ש פירק המציה תנינא סימן כ"ה דלא חשיב לשמה וע"ש שהאריך הרא"ש בזה ואם כן מוכרחים הטור וברא"ש להביא דברי החוספת דלמ"ד אדם מקנה דש"ל הוי גט לכוונת לט דדרך דל פסולו הוא משום שלא לשמה דהוי פסולא דרבק ומן הפורס הוי גט דאי קחני סתם אינו גט סו"ל דאינו גט מן הסורס אבל כיון דלסברי לנא דלמ"ד אדם מקנה דש"ל הוי גט ח"כ לריכים אנו לדעה שטעם דלא אפשר לפרש לפי שיטה הרא"ש וננו הסור דהטעם משום שליחות וכו' פסול דאורי' דברי סכ מכה הסוריס דלא בעיין שליחות כהתיב וע"כ אינה חסרון יש בום שאין אדם מקנה דש"ל דאין מקנה גופה לשמה הלא אינו מקנה טחה לה את גופה אף מתיק כעת הניט לגרש בו לכשיכנסו וע"כ כיון דאין אדם מקנה דש"ל חשיב כמו שלא לשמה אבל למ"ד אדם מקנה דש"ל ח"כ אין כהן שום חסרון וכו' גט גמור, וזכו כוונת הטור שכתב לזה לכתוב גט לגרש בו אשה דעלמא לכשיכנסה כתב הרמב"ם דאינו גט כו' ואל"א הרא"ש ז"ל כהב דאפילו לאשה דעלמא הוי גט למ"ד אדם מקנה דש"ל פ"כ וע"י תמכו כל

ר"ם ללא צורך שטרם של חבירו או מקדש תבואת חבירו
 שהוא ממון הראוי לכל העולם אבל שור הנסקל אין ראוי
 לזה השומר שיפסור עלמו וכן הוא ג"כ בזה' ב"ק
 (דף ע"א פ"ב) ד"ס וסבר לה כר"ם יו"ם ומדכחו החוס'
 דשור הנסקל איש ראוי לזה השומר שיפסור עלמו משמע
 דאינו ראוי לקדש בו אשם חף שכיה חולה מסוכנת דלא מלאו
 כפוסטם שיכיס ראוי להשומר רק לפסור עלמו והאחרונים
 אחוץ דספוסטם סבירא לכו דליסורי הנאה לאו הפקר
 סיא וא"כ מוכח מהבטוחות דבידודו המל"מ אינו מקודשת ,
 אמנם יש לדחות דלכתי אחוץ בזה ולא הזכירו שראוי לקדש
 בו אשם שכיח חולה מסוכנת ולריבא לו משום דלא שכיח
 שילמד כדבר , אך גדלה דלפטר לפסוע הספק כג"ל
 מהבטוחות בעלמו דמשני כחא במאי עסקין כגון שמשור
 לשומר והייק בנים שומר והועד כניה שומר ונמר דינו
 בניה שומר , ואי ימא דליסורי הנאה מקרי לכס ולאו
 ספק הוא וראוי לקדש בו אשם שכיח חולה מסוכנת ח"כ
 אינו לריך לאוקמי בשומר ויכל להעמיד בבט"ב בעלמו
 ואי משום דליסורי הנאה הוא מ"מ חייב דד"ה מ"כ
 דליסורי הנאה מיקרי לכס וראוי לקדש בו אשם שהוא
 חולה מסוכנת ולמה לפס"ם לדחוקי דר"מ סבר לה כר"ם
 וסבר לה כר' ישקב בלעדי זה יחא דברי ר"ע משום
 דראוי לו כג"ל וחכמים דפטריו אשטר משום הכי דסברי
 דאינו מקודשת בליסורי הנאה וע"כ דאין ספק כלל
 דאינו מקודש בליסורי הנאה ופטר דכוי ספק גמור
 ולכתי דתקו שתי הסוגיות בב"ק ובכפוסט (דף ל"ד) לאוקמי
 בשומר ור"ע סבר לה כר"ם וסבר לה כר' ישקב כג"ל :
ור"פ דנריט מתח נפטר ליה כאן קידושין כלל אחד דלמא
 סלכ כספוסקים דליסורי הנאה סוי ספקר נמור ושור
 אפי' להגן סוסקים דלמא בעינין שיהיה סוה לסתמן פרוסו ושור
 הוכחו מהבטוחות סללו דאינו מקודשת מכל סך נראה דאינו
 מקודשת כלל ור"ע . עוד יתלכתיא ראינו דלא סוי קידושין כלל
 אפי' שיעלם ליכנות מזה מדברי הרא"ש בב"ק פרק מרובה
 ס' ב' כפלוהא דרבה ורנ יוסף אי יאוש קונה וכחכ סס
 הרא"ש וק"ל כרבה וקמי יאוש להמרא והוכח דבריו בש"ע
 אפי' סימן כ"ח כהנהם רמ"א וקידוש כגול אחד יאוש
 מקודשת מדרבנן ותמכו ע"ז כל חכמי ישראל למח לינו
 מקודשת מדלורייחא דברי ים כאן יאוש ביד הגזן ושנוי רבות
 ביד האשם וריך להיות קידושן מדלורייחא והאריטו בזה
 סיי"ם והמנ"ס . ונראה כבוד פירושא דהרא"ש כהקל"ס
 סימן כ"ג דנונה הרא"ש הוא משום דשנוי רבות שיעשה
 ביד האשם אדם שיעשה קנין והוי המצוה דירה אבל לא
 נעשה של גזן משום דבליסורא אחי לידו ומסר נהינה
 משלו וע"ם שכלריך בזה כרבה וגם כספרו חכמי מלוהים
 סלריך בזה חס בירוקן של דברי הרא"ש ז"ל , ויחזע דעת
 כפוסטם שם (דף ס"ט) ד"ה כל שלקמו דלפילו אים יאוש
 כתי לא קני אין זה כעגול יכול למצוע גזילה ממי
 שמתחיק בזה דדוקא גול ולא נתיאשו הבעלים ר"ה מוז'ג
 ר"ה מוז'ג אבל נתיאשו וכו' מי שחחיק בם ומ"מ כחג הרא"ש
 דלא סוי קידושין מדלורייחא משום דליים כאן נהינה ופשיטא
 בליסורי הנאה ודאי לים כאן נהינה ודברי הרא"ש אלו הביאו
 בעלי הס"ע ג"כ ח"כ פסום נדון כמל"מ דלוינה מקודשת :
 אוצר החכמה

נתקדשה ונשאלם לאחר חלל מזה ומזה וכל סדרכים סללו
 בזה חלל אנוכס להנשא או שכורו לה ב"ד כמצוה ונשאלם
 על שיהיה סוי כחמסס וצחריס לבגלס כראשון , ומקור
 סדין סוה מחשבת סרשכ"א סוכה ככ"י , ולמד סרשכ"א
 דין זה ממילא אשם אדונינו סמך דוד ססיחה מותרת
 לדוד אפי' ששאלו אביה מביה לפלמי בן לייז וע"כ משום
 שכיחה אטסה גמורה לכן כותרס לדוד או משום דכ"י
 של שאלו עשו כדן- מלוס ושיצטו וסורו דמלוה ופרופס
 דעסה חמלוס ואינה מקודשת , וצטו כזכ סוי לונס נשור
 כל זה משורס כחשבת סרשכ"א' סוכה בנים יוסף סוף
 סימן י"ז :

והדמין סקדס על דין זה קטיות חאורוס וז"ל ודברים אלו
 חמוסים כשיני דמ"ס שמיכל נבעלס כצ"כ סימא
 רבס סה סוניח מלחס פיק כסן גדול (דף י"ט ע"ב) דלא
 נבעלס כלל לפלמי , וע"ז נקרא פלמיאל שגלמו אל מן
 העבירה ודרשיין שס עד סכחוריס שגצו סיהס ככחוריס
 שלא טצצו טעס ביאס סה חדא דקטיה למרנא ספי' על
 סרמ"א כג"ל , ועוד סקדס ספי' דלדברי סרשכ"א דסוראח
 ב"ד לונס סוה ולא סונג ח"כ למח האריכה ספירס קרבן
 ללכור שחטאו ע"פ סוראח ב"ד סה לונס אין לריך קרבן
 כדדרשיין סודס כשכועס פרט לאונס ולא עדיף מנשאת
 ע"פ שני עדים ג"כ חמריין סלל מזה ומזה ואין אשטר
 שפ"ס סוראח ב"ד סיהס מתרת לראשון , וכחמח סדברים
 מרפסין חגיגי :

יאנכי ספחות שכפחתיים מלחתי מקוס כצ"ס יחעלס
 ויחנשא לתרן דברי סרשכ"א וסרמ"א סקבס כש"ע
 להלכס כדנרו , והגס על סקטיח סרשכ"א סקססה
 דסרי מיכל לא נבעלס כלל לפלמי , נראה פסום דהיה זה
 דרשיין מן כפסוק ששמו סיה פלמי ונקרא פלמיאל שגלמו
 אל מן העבירה זה ידעיין אחרי שכח לו סכתיח חס
 סמעשה ומסר לסכתיח משי ספי"ח סיכחוב כסצרו פלמי
 ויקרא פלמיאל ונמסר לו מסיני בזכו יתן לסדרס וכו'
 ר' יוחנן ודרס דלכתי מנאס סקרי וסכתיב זה לסורוס
 לו ששמו כחמח סיה פלמי ואך נקרא פלמיאל שגלמו אל
 מן העבירה אבל קודם שנעסר לו משי סכתיח סמאורס
 סללו סכחב פלמי וקרינן פלמיאל לא סיה כדבר ידוע
 ליום אדם פלמי לא נגע כה ולא נבעלס לפלמי ואלרבה
 חמריין חוקס שגבעלס כדחמריין בעלמא עד סלתין יומין
 מוקי חינוס חנפסיס ספי לא ודחמריין סוקלין וסורפיין
 על כחוקות מתמח כו ראו חגנסיס שדרו ביחד כדרך איס
 ואשס שלסיס יום חחוקן כזכו אשם איס לאיט זה וכחשר
 וינחס מזה חויס סוקלין ע"ז וא"כ קסה ארויס סמך
 דוד שלקחה ספלמי אין סוחרס לו אחרי כי סודרסס
 מכסתי שמשונה סקרי וסכתיב מן פלמי עוד לא נחפססס
 ואין סוחרס מיכל לדוד וע"כ ששסס דוד עפי' סססדריין
 סכותרס לו מחמח כי אטסה סיהס ע"פ סמלכס או מחמח
 ספעו ב"ד כסוראחס וכוי לונס . וכמו כן שדרסו חז"ל
 עד סכחוריס שפסיסס נעשו ככחוריס סלל נגשו זה בזה
 וכו' סכל אחרי סכחב לו ססר שמואל ומללו ר"ל סכחוב
 עד ככחוריס וסס ידעו שלא נמלל כלל שס מקוס ששמו
 כחוריס וא"כ למח כחוב עד סכחוריס וע"כ כחב כן
 לדרסו ודרסו סהיו שיהס ככחוריס , וכ"ז כשסס סללח
 דוד לקחה סה אשמו מן פלמי לא ידעו כ"ו וא"כ קסה
 אין סוחרס וע"כ כעסס כמו כחב סרשכ"א ז"ל סלגיסה
 סיהס וכחונס סוחרס לראשון , ואפי' סחמריין כשרק
 כסופסין שמואל כחב ספרו וספר סופסיס וחת סמואל

סימן טו

באור כתב דעת סרמ"א כחא"ע סימן י"ז :
 כרמ"א ככג"ה אפי' סימן י"ז סעיף ג"ה וזה
 לשון כקדוש אשם כמתקדשה וטעמה וסכריס סלל

מה קודם לשאלו וה"כ כבר היה כחוב המעשה, אבל
 בלחמא אר"פ בשמאל כחב ספרו מ"מ לא אפשר שיכתוב
 שמאל בדברים אשר עוד לא נעשו כי דוד לא שלח שיתנו לו
 מיכל אבחו עד שנעשה מלך וכמפורש בספוק וא"כ פרשה זו
 לא יתנה כחובו עוד ולא ידע דוד שלמי לא נגע בה
 ואם ידע כרוכ"ק ע"ז אינו רבאי להורות הלכה ולמשה
 מעשה ובפרט כי לא יעשה אדוניו המלך דוד בלי רשות
 מסגסדרין כמפורש הכל בש"ס שכל מלכי בית דוד שמעו
 לסגסדרין ואם היה עושה מעלתו בלי רשות מסגסדרין
 היו כסגסדרין עוזין כדוד ואחרי שלח מיחו בו כלל ע"כ
 שבוחר לו ע"פ ד"ס וכמ"ס הרשב"א ז"ל, ומאי דמקשה
 ספ"ז דאשילי אס כב"ד עשו אין זו אונס דברי ב"ד שפשו
 בכוראה לריכס הכבוד להביא קרבן וא"כ אין זה אונס
 אלא שוגג דכאונס ליכא קרבן לנגד"ד דזכו אינו קושיא
 כי סנה בירושלמי מקשה בריש פרק האשם רבה כמה
 דחומר מפרישין אותן שלשה חדשים שמה מעוברות הן
 ואם היו קטנה ולא היו ראויים לילד מחזירין אותן מיד
 ואחר אף כחא בן, פירוש בשלש שבועות בע"א גמי ימא
 דמותרת לבעלה אח"כ אם בא, ומשני שמיא הוא הפן
 שאחרים הטעו בהן והכא לא אחרים הטעו בהן קנס
 קנסו חכמים שחבא בודקה יפה א"כ מפרש בירושלמי שזה
 שנשאה אף בנ' עדים ובה בעלה דאמרי' חלה נ"כ משום קנס
 הוא ולא קנסו רק בנשאה בנ' עדים או בעד אחד בכוראה
 ב"ד אבל במקומות שלא קנסו ודאי מותרת והין הרמ"א
 חתם וברור, והידוע על הכ"ס שמביא לקשייה סעורי זכב
 ולא כהגיה בירושלמי ה"ל ועי' בביתר הגר"א שם :

אוצר החכמה

והנה בנוף הענין דמיכל בה שאלו אף כי אין זו שייך
 לדברי הרמ"א מ"מ נ"ל דהתם במיכל בה שאלו
 גם בכוראה ב"ד היתה אונסה אר"פ שכ"מ לא מהני
 כוראה ב"ד לשייה אונסה דברי ב"ד שטעו בכוראה
 לריכס הכבוד להביא קרבן עכ"ל בעוברת דמיכל בה שאלו
 היתה אונסה גמורה דהנה היתה דב"ד הגדול וראש
 ישיבה עמהם או העושים פסורים ורק הכ"ד חייבים
 כמפורש בש"ס סורית וברמב"ם פרק י"ב מהלכות שנגזר
 וכן מדויק לשון המשנה ראש משנה סורית סורו בית דין
 למצור על אחת מכל המצות האמורות בחורה וסלך סיחיד
 ועשה שוגג על פיהם בין שטעו ועשה עמאן בין שלא
 עשו ועשה פסור מפני שהלכה בב"ד סורו ב"ד ידע אחד
 עמאן או תלמיד והוא ראוי לכוראה וסלך ועשה על פיהם
 ס' ה"ז חייב מפני שלא חלה בב"ד הרי חילקה המשנה
 בעלמא דזו שחבא ב"ד הוא פסור לנמרי, ונ"ל הטעם
 לגבי העושה בכוראה ב"ד סוי אונס ורק הכ"ד בעלמא
 שעליוס מוסל לדעת הכלכה ויש להס שכל ומדע לששם
 ע"פ משפט החורה הם נקראים שוגגים אבל העושים עפ"י
 כוראה ב"ד הגדול נקראים אסחים :

ועוד נראה ברור דהתם במיכל שנמכרה לפלמי בן ליש
 היה אונס גמור מחמת אונס המלך דהנה מלינו
 בכוראית רבה פרשה נה פ' ל"ב ושם פ' ל"ה מפרש
 המ"ר דמאי דכתיב איש דמים ומרמז יתעב ה' מדבר
 כדורא ואחיותל דוברי כוז בן ודיבורן ר' פתחא אמר
 בן ומדברוסין איש דמים ומרמז זה התיב גילוי ערוות
 ותשיבס דמים וזה ספור ג"ע וש"ד נתען ברי' דר' שמאל
 בר נחמני אמר, אמר לשאלו וכי יש אישות לדוד שלא
 מורד במלכות הוא וחשוב כמה ועכשיו התיב קושעו ועשה
 אוסו יפויסוס וכאלו הוא מה ודמו מותר והשקו פותרת

עמד שאלו ונתן מיכל אשת דוד על פיו לפלמי בן ליש
 הרי מפורש דזה שהסירו לאשחו של דוד לא היה ע"פ דין
 סורס וע"פ סגסדרין, דידוע דסוראח ב"ד שמיכיס עליה
 קרבן לטור הוא כדבר שאין סלדוקים מודים בו אבל כדבר
 סלדוקים מודים בו אין זו כוראה אלא פסום וככא
 שרש למיכל לפשיה זכו ודאי לא עשו סגסדרין כסא אף
 דורא רלס להעליא פתח לשאלו שיסור אשת דוד לאחרי
 וחליס סהסגסדרין יסמינו לזה ואלו היו סגסדרין כולם
 מסכימים לזה לא היה אומר על דוראג לבד איש דמים
 ומרמז ועוד אלו סגסדרין היו מסכימים לזה גם דוראג
 לא היה נקרא איש דמים ומרמז אלא ברור דסגסדרין
 לא סכימו לזה וזה שלא מיחו בשאלו זה מחמת מורא
 מלכות ואפשר שכאמת מיחו בשאלו אך לא רצה לשאוב
 להס ולכן כיחה מיכל האונסה גמורה והדוניו דוד שלא עשה
 סוס דבר בלתי סגסדרי גדולה ידע שסוי אסחים גמורים
 והסירו לדוד סיקח את אבחו מפלמי בן ליש חס ברור
 בעיני, ואין לומר ע"ז שאין מביאין ראיה מסגסדרים להלכה
 זה אינו דאין אלו מביאין ראיה לפסק הלכה רק אף היה
 המעשה וע"ז ודאי מייסין ראיה מסגסדרים רבה דברי הכל
 מרובע אחד יחשו חס ממילא שנפקא מינה מזה לדינא
 לענין מיכל בה שאלו, וב"כ ברור דבר בעיני עד
 שאי חתם קלה על הרשב"א ז"ל בתשובה שכתב שם
 כחשונתו חס לשבו ח"נ החס עשה גמור של כוראה היה
 סבורו לה ב"ד של שאלו כמלס ופרוסה דעמו אמלוב
 וכפי המבואר במ"ר שכתבתי היו מידים גמורים בכוראה
 שלא ע"פ סגסדרין עשה שאלו רק ע"פ כוראה דוראג שסיה
 ראש סגסדרין, אונס בלחמא אין זו קושיא גדולה על
 הרשב"א אחרי דבש"ס דילן מפורש שטעו במלכה ופרוסה
 אפשר שרשב"א למד שעל שניסם סמך שאלו, וסבי
 מסתברא לדון לשאלו שסיה נקי בלח חסא לזתה שמדברי
 ר"ל נראה שזה לא היה נחשב לשאלו לשון לבד מה שאלו
 שם חסא שלא שמר פי הנביא ומחמת כוז עיר הכהנים
 ופשהשיר לאבו של אבנר שסיהה שאלת כוזב ולגם זה היה
 נקי כלל בלא חסא ומסתבר ברשב"א :

סימן מז

שאלה אשה שסביאה גיפה ואין עליו קיום ב"ד אס
 רשחית האשה להנשא ע"י גיטס קודם שיתקיים
 כגט כד"ח :

תשובה בעור לרי וגואלי, הנכ בדין זה פליגי
 הרמב"ם והראב"ד והובאו שני הדיעות בש"ע
 אס"ע סימן קמ"ב סעיף י"ג ולא בכריע, וא"כ מי יוכל
 להריס ראש כזה לכריע כאחד מהם וכזמנינו לית איניש
 על יבשהא לכריע כזה אשר בעלי הס"ע ומפרשי הס"ע
 לא בכריעו, ואך סואיל דפיינימ בדברי הרמב"ם ובפסק
 הס"ע להכין דכריסס הקדושים ועלה בידיו כמה דברים
 נחמדים וטענים לפסק הלכה לכמה דמים המסגסדים
 בדיני קיום שמרות הטענים להלכה ולמעשה ולכן איש
 לפני הקורא את אשר העליתו בעז"ה כלכה זו :

ונעתיק דברי הרמב"ם וזה לשון סוסב של הרמב"ם
 פ"ז מהלכות גירושין כלכה כ"ד ברא"ה כשהתנה
 עליה כבעל מאלי זה אבל אס לא סחבה עליה אלא נתן
 לה גיטס וכרי הגס יולא פחתה ידס אינכ לריכס למר
 כלום וכרי היא כחוקק מגורשה סואיל וגס סכידס כחוב
 כסלכמו וסעדים חסומים עליו, ואס"ס שאין אנו מכירין
 מהב

לא להצרכי שחומר בפ"י ובפ"ב חבו דבר שנידס ולא להריב שחומר ק מחמת הטעמים הכלל שהצריך הרמב"ם וע"ז קצת מה אפשר לברורי, ואף באמת אפשר לנה שייך להאמינה באצירת בפ"י ובפ"ג דלהרי שאינה באמת בלי אמירת בפ"י ובפ"ג משום תשוא שחא חשק. אי"כ גם באמרת בפ"י ובפ"ג ג"כ יושם שחשק וסנפ כולו מוסיף וע"כ דאין אה חוששין משום החוקה כדפי' הרמב"ם וכן פי' ה"מ נדעם הרמב"ם :

ורפ"ז הא דלצרכי חז"ל לאהס שהתנה בבלה שלא חננה עד שהנח לב"ד פלוגי שחומר בפ"י ובפ"ג ע"כ הטעם משום שלא החלוק בשליחות כדלמדין בפ"ם גימין (דף ס' ע"א) אבל מרד באמתה באצרת האשכ חף באופן זה בלא אמירת בפ"י ובפ"ג, כן אמרתי לשי סגרת סמ"ט מדעתי ומלאחי כדברים הללו בפסד לח"ט סס, ולפי זה הדבר פשוט דמקום דאפשר לברורי היינו ששכיח ומלוי לקיים הגב היה מצריכן קיום אפילו באופן זה שאמר לה לא סגרת אלא כב"ד פלוגי אחרי דאפי' באופן זה לא סכיק על אמירתה שאמרה בפ"י ובפ"ג ורק העיקר משום החוקה שלא תקלקל עלמה והחוקה שהיה שהגב בידה, וכל החוקות אינם מושלים במקום דאפשר לברורי ומדברי הרמב"ם מפורש שהיפך דאפילו במקום שכלל יוכל לקיימו ג"כ אינו לריך קיום דהרי מפורש ברמב"ם שם דאין חוששין לה שמה יישה ואחו וביותר שכתב וכסס שאין חוששין לזה וכיוצא בו אלא נעמידנו בחוקה כג"ל כן לא נחוש לשליח ולא לאהס עלמה וא"כ לריך הרמב"ם דין השליח ודין האשכ והסווס יחד ובשליח אמירתו שאמר בפ"י ובפ"ג זכו קזמו כן דין באשה ואינו לריך שום קיום אפילו אם אפשר לקיימו ודבר זה לריך טעם ושאלתי בזה חכמים רבים מוכנסים ולא פירשו לי הדברים והשאלו בליע למס לא בפנין לקיימו אחרי כי כלל גדול הוא דהיכא דאפשר לברורי מברירין ולא סמכין על החוקה :

ועוד הקפיתי לפי מאי דנבאר בהר"ם פ"ק דמשכת חולין סימן ע"א בשם ר"ם דרוב מליין אלא שחיטת סוי רוב גמור ומישועה דאינו מומחין ומוחזקין סוי מיעוט שאינו מלוי ומ"מ בעיק לברורי והשעם דיש לפרט חוקה איסור דבהמה כמבואר בכל הראשונים ושיעור באהס שהביאה גיפס דיש לפיט חוקה אשה איש ומישועה ממייסין מישועה ממלוי דהרי חז"ל לרירי קיום בכל כשפרוס אפילו בלה הכחשה מהעדים וככ"י ה"טס דעם ספ"ד כח"ט סימן ע"א ס"ק י' דלריך קיום מדאורייתא ובשיין קיום אפילו אין מי שיכחיש אוסו כמו כנא לגבות במקום שיש עוד כ"ח ודין דחז"ל לרירי קיום בכל השערות אי"כ ודאי נמלא נמי מייסוק דלויי סיס מיעוט ממייסין מיעוט שאינו מלוי למס הסמירו כל כך בקיום אפילו במקום דליכא כחשה בע"ד וכיון דכחשיה שהמיעוט אינו מומחין ומוחזקין סוי מיעוט שאינו מלוי לא סמכין ארוב מליין אלא שחיטת מכש"ב שאין אה יכולין לסמוך על החוקה בקיום גב אשה שאינה לפנינו מיעוט ממלוי דמייסי ובפרט דרוב מליין כג"ל הו רוב גמור ובישיא מהחוקה דחוקה קליטא מרובא ככ"ט, ואין למר דבאמת מיעוט דמייסי מיעוט שאינו מלוי כלל וכמאן דליחא וכה דלצרכי קיום בכל השפרוס וסו מטעם דלכויא ממון מחוקהו בעיק עדים גמורים משום דחוקה ממון אלים מובא, זה אינו דהרי באהס שהביאה גיפס בידה ג"כ מוליחין ממון עפי' גיפס ומטעם תמאי כסוככ דכחשיה

כתב חוסן סעדים ולא נתקיים אין חוששין לה שמה יישה אופן שרי אונה מקלקלה על עלמס ועוד שהעדים החומים על סנפ הרי סן כפי שחוקרס עדותן כב"ד עד שישה סס מערער לפיכך נעמיד הגב בחוקהו וסגרה ואין חוששין שמה ימלא מוסיף כמו שנעמיד הגב בחוקה כשר שהיכה אוסו השליח עד שיערער הסנפ או עד שיריח ראיס שסוא מוסיף או כפל שאס נחוש לדברים אלו וכיוצא בכן כך סיס לה למוש לגס שייק הסנפ בפנינו שמה כמלו ואח"כ סנפ או שמה עדים פכולים חסמו בו וסרי סוא כמייק מטוכו או שמה שלא לשמס נכתב וכסס שאין חוששין לזה וכיוצא בו אלא נעמידנו על חוקהו עד שידע שסוא כפל כך לה מושם לה לשליח ולא לאהס עלמס שאין דיה האיסורין כדפי' הממוטס עכ"ל הרמב"ם בפ"י וכן מפורש ברמב"ם פ"ק י"ב בלכס כ' הולאה גב מתחם ידה ואמרה גרטי בפלי הרי זה באמתה וסגרה בו אפי' שאיט מקוים וסס כתב הראב"ד בהסגות אומר אני שיתקיים בחומתו אפי' שינא עליו ערטרר וכאריכו כניאור דבריסס בקדושים סמגיד משה וסלמ"ט ויבאו דבריסס כחוך דברינו לבאן :

ודנה מחוך אריכה לבון הרמב"ם ראינו טעמו שלא לריך קיום מסרי טעמי אחד דמעמידן הגב על חוקהו דעדים החומין בו, וזהו כפי שחוקרס עדותן כב"ד ועוד שמעמידן האשכ בחוקה כשרוס וחוקה שלא תקלקל אם עלמס, ולפי' קפיה לי מוכא דהגס כלל פסור נידיו כל דבר שאנו מעמידן על החוקה, דאם אפשר לברורי מברירין ומדין דבר זה במכש"כ מדוכא דהרי רובא עדיפא מחוקה ובמקום שכולין אחר הרוב לה סמכין על הרוב ורק מחויבים לברר כמפורש בפ"ט י"ד סימן א' ספ"ק א' לערן רוב מליין אלא שחיטת מומחין סן ומ"מ מפורש בפ"ט ואם סוא לפנינו לריך לבדוק אם סוא מומחה וידע הלכות שחיטת, וא"כ בפ"ט כהם שסומכין על החוקה ודאי אם אפשר לברורי מברירין, וא"כ באהס שהביאה גיפס הרי אפשר לברורי ע"פ עידי קיום ומס רשאי סיכף להאשא בלי ^{אוצר החכמה} שום קיום :

ולכאורה יש לחלק דזה שאנו עסוקין בו אינו דומה להאי דמפורש בפ"ט י"ד כג"ל דהרי בשחיטת סוי מיעוט ממלוי וכמו בעריפות הריאה כסימן ל"ט ספ"ק א' וכן מלאחי כבאורי סגרי"א בשם מה"כ להרשב"א, אבל נראה ברור דלהרמב"ם לא אפשר לחלק בין דין זה שאין לריך קיום על הגב לזה לריך לבדוק אם סוא מומחה ומוחזק דהרי הרמב"ם ספק דהשוחט לא ישחוט עד שישחוט שגבס פעמים לפני חכם אפי' שידע הלכות שחיטת וא"כ שחוטע ששחט בהמה או עוף יש לו חוקה שלא עבר על דין כמפורש ברמב"ם ובפ"ט ומססמא שחיטת כהמס ו לא סיסס הראשונה אלא, וגם עד אחר נאמן באיסורין וגם חוקה אין אדם חוטא ולא לו, וא"כ אין כהן מיעוט כלל כי מסממא אחרי שחטס יש לו חוקה סרכס ססוא מומחה ומחוקק וגם רוב מליין אלא שחיטת מומחין סס, ופ"ז ספק הרמב"ם פ"ד מהלכות שחיטת בלכס ו' דאם סוא לפנינו כדקין אותו ולא סמכין על הרוב והחוקה שלא להריכו נדיקס והעעס משום דכל סיכא דאפשר לברורי מברירין וא"כ ה"ג באהס שהביאה גיפס אפי' שיש לה חוקה הללו כמו שכתב הרמב"ם מ"מ סיס לן לברורי עפי' סקווס, ולומר דזה שאיט מצריכן הרמב"ם קיום סוא במקום דלא אפשר בקל לקיימו זכו לא אפשר לפרט כטומה הרמב"ם דהרי הרמב"ם כה שם לפרט למס

לכשנשאלו לאחד תפילי מה שכתוב לבי ומי' פסק הרמב"ם
דאינו לריך קיום :

וראיתי בהטובות טובי מסדוקי חלק אה"ע סי' ס"ח
חקר ברבס בדון חוקה דרבנא המשורש במסכת
דנ"ס (דף ע"ז) דאמר רבא מכיון שביעיה לכלל שטתים ודאי
הביאם סימנין, וא"כ קשה למה אינו חוללה ומחרץ
הטובי' שם דאף דחוקה דרבנא אליה פובא אשר לשיטה
המפורשת מוליאין ממון בחוקה זו ועדיפה מרובא דהרי
בממון אין סולכין אחר סרוב, מ"מ אין סומכין על זה
לפליגה ממעט דאפשר לברורי מבררין וכן פירש הגאון
הספרדי רבינו חיים מוואלאוין זק"ל בקוגארם ענף ע"ן
אבות שדפסם בסוף הספר מקור מים חיים להגאון
עכרי"מ מלחוזא וכבר ידוע דדבריהם מפורשים בספר
המלחמות להרמב"ן ראש פסכס חולין ועיין שרש"י ב"ח
חלק אה"ע להגאון ר' זמן מרגליות ז"ל א"כ מפורש דאפילו
במקום חוקה מעליה דפיטו חוקה דרבנא אינו מעיל
למליגה מעטס דאפשר לברורי וא"כ לריך פסס דעת
הרמב"ם שאינו מלריך קיום אפילו במקום דאיכא לברורי,
וכמו כן אפשר לתמוס על הראב"ד שאף שהראב"ד דעמו
דלריך קיום מ"מ קשה בנאשה שהביאה גיעה דנחמנה
באמירתם בפ"י ובפ"ג, דהנה בנחמה אמירתה אינה מועיל
כלל והעיקר דמאמירם לדבריה ע"כ משום חוקה כמו
שכתב הרמב"ם וא"כ איכא דאיכא לברורי ע"י קיום
למה סומכין על אמירתה לזכרה קיום, ובזה שהמביא
נט בארץ ישראל לא חרטה קיום לא קשה קובייתת דהרי
איכא לברורי דחטס עממא אחרי כי השליח בטלמו הוא
עד בזה ומליים שס עדיס לקיימו וגם כי נוסחו בפני
שיס א"כ איכא קלמ קיום כ"ו דלא אחי בעל ומערער :

ועוד מראה חבו כהמסג לעג"ד דבא"י חוקמי רז"ל
הרינא דאורייתא מכוס דמטיי בקיום ולכן אפילו
בנאשה שהביאה גיעה שלא נסורח שליחות שלא אחר לה
לא סתגרם אלא כב"ד פלוגי מ"מ רשאי להנשא בלא קיום
דהרי חוקמי רזין הורס וברין סורס עדיס סתחומים על
הספר סיי כמי שנחקרה נדחון כנ"ד ואך אם כבעל מצרער
כמשורש בש"ס ניסין (דף ע' ע"ח) אלא ערער דכעל סתס
בעיין קיום גמור משום דהשליח אינו אלא עד אחד וע"ה
נגד חוקה איבור דרביע עליה איס נאמן וסוי א"ח גמורה
ולכן דעת הרמב"ם דכולד ממזר ועיין לקמן סימן מ"ח
שהארכנו בפעם הרמב"ם לתס סולד ממזר, אבל שכ"ס
כ"ו דאיכא ערער מכבעל או מלקוחות סמכין על השליח
אבל בנאשה עלמה שהביא גיעה כח"ל לריך פסס למה לא
אלרכוס קיום ולפ"י דברי כב"ס כסימן קמ"ב סע"ק כ"ו
חמשיס שכתב וכן אם הביא השליח גם בא"י ואינו חומר
כפ"י נאמן כיון דאסח נסורח שליחות שאני, ומוכח
מדבריו דדוקא שליח בא"י נאמן בלי אמירה בפ"י אבל
הנאשה בעלמה שמביא בידס גיעה איכס נחמנה בלי קיום
ולממ"ס אינו כן, ומלמתי שכתב עליו הגאון מליגה כספרו
סו"ג דבריב"ס מפורש דאף חילוק בין שליח לנאשה שהביאה
אה גיעה בארץ ישראל יו"ש, ועיינתי בריב"ס דראה לי
ברור דבריב"ס מפרס בפסס שבא"י אינו לריך קיום משום
דחוקמי דלדאורייתא אבל ברעב"ס שסתחקנו. לא אפשר לפרס
כן דאם סיס פעמו משום דנאשה שהביאה גיעה חוקמי
דלדאורייתא לא סיס לריך להאריך ולבאר בחוקות וכיון
שפעמו משום חוקה קשיא סא לריך לברורי כפי שהארכנו :
והנה הגאון פרמ"ג בפסחיס להימן ל"ס חקר למס משונה

שאר מריפות מצריפות הריאה דבפריפת הריאה מחויב
לברוק אחריס משום דמלוי בה מריפות וסארי מריפות כגון
קבוצה סושס וכדומס ח"ל לברוק אס נמלא בה מריפס
משום דאינו מלוי ואליקין כסר רובא וחסך ע"ז כגאון
פנ"ל סא איכא לברורי ולברוק אס יס בה מריפס או לא
ובמקום דאיכא לברורי ג"ן סולכין אחר סרוב וא"כ אפי'
בשאר מריפות ליבעיא בדיקס, וסירן כסס סמני' דכל
סיכא דאיכא סרחא ח"ל לברורי ובריקת מ"י מריפות סוי
סורה גדול לכן ח"ל לברורי יו"ש, ולכאורה סדבריס
מסחבריס מלד דהרי וכו' דאיכא לברורי מבררין סוא
עדכנן שהממירו בזה סיכא דאיכא לברורי ובראיש שכרי
ברזס וסמיעור לא סבירא לסו כלל סאי דינא דמחויב לברורי
סיכא דאפשר ועי' סור וכו' ראש הלכות שחיטס וגם
סאריך כפס"ג דזה אינו אלא סעדכנן וכיון שזה אינו אלא
מדכנן אפשר דכנן לא רמי עלן דמחייבים לברר סיכא
דאפשר רק אס ליכא פירחא אבל בנאיכא ערחה לא רמיח
ע"ן לברורי, ומלמתי כעין זס כסוספס עירובין (דף כ'
ע"ב ד"ס) וספק דבריהס יו"ש וי"ל דהואיל ואי אפשר
לנמס אלא ע"י סורה גדול לא סמירנו לנמס ולמדוד
כספק דבריהס, הרי מפורש דאפילו איכא לברורי לא
מחייבין ליה לברורי סיכא דאיכא פירחא, אבל קשה לי
פובא על סאי כללס שהמרו דבמקום דאיכא פירחא אינו
מחויב לברורי, דהרי בדיקת סכין לאחר שחיטה דמפרס
כש"ע יו"ד סימן י"ח סעיף י"ב דאפי' שדק ססכין
קודם שחיטה לריך לחזור ולברוק אחר שחיטה, והנה
בדיקת סכין שלריך לברוק אפי' סרס וסאפירא וסלמח רוחחא
ולברגיס בפנימה דקה מן סדקות ובמפורס כש"ע יבדוק
לאס וככוונה סגן סלס זסו פירחא רבס וגייעה כסר
ברבס וססכין שדקו קודם שחיטה כרי יס לו חוקה חוקה
סיחר ובראיש שברי אס נאכד ססכין סוחריס לנכול
משחיטה זו אפי' שאן אנו בודקים ססכין לאחר שחיטה,
ומ"מ בנאיכא ססכין לגיטו סאריס לנכול משחיטה זו עד
שימלא ססכין יסס לאחר שחיטה וע"כ כפעס משום דכל
סיכא דאיכא לברורי מבררין, הרי מפורש דאפי' במקום
דאיכא פירחא רבס מ"מ מחויב לברר וכלל כסמני' וגם
בבדיקה שאנו מצריכין לברוק למליגה ג"כ פירחא רבס
לברוק שער אחד כנבס ושער אחד כבריסה וכפרע לברוק
אס נמלא לה עומס וככו"י סהדוק מח"כ"ס סי' ז"ג דעתו
דאף כגומא אחס אס נמלא סוי גדולה ולזס ודאי לריב"ס
פירחא רבס ומ"מ אין אנו סומכין על סחוקה, ועיקר
ראייתס שהביאו ראיס דבמקום דאיכא פירחא לא אברי
אפשר לברורי מבררין לא ככנסו כלל ראייתס, דהרי
ראייתס מוס שהמרו כש"ס פסחים (דף ד' ע"ח) שהסכיר
בית לחבירו בחרבסה פער חזקתו כדוק או אין חזקתו
כדוק, והשאלה אס מחויב כעת ססוכר לברוק כ"ד כדן
כמכנס שאס לא כדק כליכס מחויב לברוק כיוס יו"ד
ופריך ע"ו ה"ס למאי ר"מ לשייליה וסמני' דליסא קתן
דלשיליס לאפירחי לסאי מאי וא"כ קפס אפילו בנאיכא
קתן נמה לן לשיילי לסמכיר אס כדק אפס או לא סא
אפשר לברוק כיוס פגס שני אלא ע"כ דאפי' שאפשר
לברוק מ"מ בנאיכא ערחה סמכין אסחק ודוקא לשילי
ביס דאיכא פירחא שיליין ליה אבל לברוק שזס פירחא
רבס לא מחייבין ליה כמקום חוקס ואך סשאלה אס יס
לסביח סוס ששכרו חוקה כדוק או לא, כ"ס ראיית רבוסינו
כאחרונים מסוגיות הנמלא פנ"ל :

ורענ"ד מראה דרואה זו ראייה קלושה עמד, דהנה בבדיקה
תמן

ואך באשה שהביאה ניסה עדיפה משער שיש עליו קיום ב"ד ואינו מכיר הקיום, דשם אינו נוכח בו לעולם עד שיקיימו אותו אבל בנידון זה סמכין דיעבד על האשה בעלמה כן הים לערל בפירות דברי כראש"ד וכן נראה מכריז"ש שם בסימן שפ"ה שמתפשט כן להראש"ד אבל בעלמא דעמי נגד דעה רבינו המחבר ב"י בשו"ע שלא פירש כן בדעה הראש"ד :

אך בדעה הרמב"ם נראה ברור דואו טעמו ושיטתו, ואף דדבר זה א"ל ראה דואו דבר שהשכל נוצר, כמו דראינו שפולקין ושורפין על החוקות וכמו חוקה שאין אדם שרע כחוק זמם, מ"מ אינא ראה לזה מה"ם שרין אמרינן במסכת בטורות (דף כ"ד ע"א וע"ב) אחר רבה בנ"ח אחר ר' יוחנן ראה חזיר שברוך אחר רחל שפורה מן הככורה ואסור באכילה עד יבא ויורה לך לים, ומתקשה בהמרה ע"ז ומסיק דמסקתא ליה אי אחר דרש"ג יולדה מרחמא ואשילו ללא מינה נמי וסיים דא"ר יוחנן כשי אחזי בריבי ראה חזיר שברוך אחר רחל עכו כו' לכוורה ואליבא דרבנן לאכילה ואליבא דרש"ג לכוורה ואשילו לרבנן דאמרי מרחמא כי מרחמא מינה ללא מינה לא או דילתא ללא מינה נמי מרחמא לאכילה, ואשילו לרש"ג אה"ל סבר יולדת מרחמא דמינה ללא מינה לא או דילתא ללא מינה נמי מרחמי חיק, וקשיא טובא הא ק"ל רובא וחוקה רובא עדיף וסנה רוב בהמות במיין יולדות כמפורש במסכת חולין (ע"א ע"ב) אחר רב איקא בריה דרב אחי רוב בהמות יולדות דבר הקדוש בככורה ושיעוט בהמות דבר באינו קדוש בככורה ומאי ריבו דומה, א"כ לרין לביית גדחה הא חוקה שברוך אחריה מחמת כרוב שממית להאי חוקה והוא לן לומר לרבנן דולד שאלך מייבנה בככורה ודולד מרחמא אשילו ללא מינה ואסור באכילה לרש"ג דודאי חזיר לא נולד מן הככורה ובמאי מדחינן לרוב זה שראין בשינוי דהוי רובא מעליא דרוב בהמות במיין יולדות אלא הפשט דהאי חוקה שברוך אחריה וזה חוקה הבאה מלד הככורה ועדיפה מרובא ומדחיה חוקה זו להרוב דקת"ל דבעיק יולדות, וכנה אחי הרב כהנאן ר' מאיר יוסף רי אב"ד דק"ק יאנאווא אחר לי דאין ראה מכאן מעוט דכאן אינא מרי חוקות אחד שהולד במעמי אמו הוא מולד דכטר ביולתא רובו הוא קדוש וגם חוקה שברוך אחריה ולכן מיכשיא לכו לכוורה, והשכחתי לי דבעיני הוי ראה זו חוקה מאד אחר דרמב"ם פסק כר כהנאן חולין (ס"ט) דלמפרע הוא קדוש ואפי' אם לאמר דמ"ם במאי אמו הוא מולד כ"ו יחא לרבנן אבל לרש"ג מאי קא מעשיא לאכילה ודאי דאוליגין בטר רובא ואין זו מנד מהככורה, וע"כ כדפירשתי משום דחוקה זו דכרון אחריה היא המטולט שבחוקות ועדיפה מרובא, וכמדומה לי שראינו ראה זו כהנאן גם על ספר מהבתי הדורות שלפניו אבל כיום חפשי ולא מלאחי :

וידן שהאר"ן הרמב"ם בפרק ז' דמותרת לכמה מטעם חוקה שאין האשה מקלקלת את עצמה ועוד שהעדים החחומים על הגט הרי הן כמי שנתקרה עדותן בב"ד ופי' רש"י (דף ג' ע"א) מטעם דלא חזיק אינש ליחסי ודאי חוקה הבאה מלד הככורה וממית עלי' אפי' דבשליה המביאה גט חשו חכמים להצריכו שיאמר בפ"ל ובפ"ג ואם לא אחר אינש רשאים להטיל את משום סקסא דידה שלא יסיה ביד בעלה לקלקלה אבל באשה שהביאה גיטע לא חשו מול' משום דסיה ברור להם שגם הוא לא יבא לקלקלה אחרי

חזן כרי אינא מקומות שלא הלריכו חז"ל לבדוק כגון מקומות שאין מכרישים בו חזן וא"כ אם חזקתו ברוב לא גרע ביה זה ממקומות שאין מכרישין בו חזן וליחא עליו שום חיוב לבדוק ללא הפילו חז"ל במקום זה לבדוק ואינו דומה לכל החוקות שמחייבין לברורי היכא דלמפר דכאן בדדיקה חזן אינו כמעט משום דא"ל לברורי במקום דאינא פירחא אלא מטעם שאינא מחויב ביה זה בדדיקה וכמו מקום שאין מכרישין בו חזן וכדפירשתי :

וראיתי במדועי כנרע"א על יו"ד בסימן י"ח וכן במשנותיו כ"י ע"ז בחלק הפסקים שהקשה על המחבר שפסק דלריכוס לבדוק כספין לאחר שהיטה הא אינא ספק שיקא ספק אחד שמה לא נפגם כלל ואה"ל אפגום שמה בעלם שמפרקת איפגום ובמקום ס"ם מפורש בש"ע סימן ק"י סעיף פ' דא"ל לברורי אשילו במקום דלמפר לברורי וכן פסקו כל הפוסקים, אבל באמה לעב"ד אין זו ס"ם דברי זה רק חדא שיקא אס שמט בסכין פגומה או לא וכמו בהמרו הוסיפם בכתובות (י"א ע"א) דשם אונס חד הוא וס"ג הספק שלא איפגום כלל, וא"כ שחט בסכין כשירע והאם איפגום בעלם שמפרקת כרי בשמה שחיפה הים הסכין כשר ואין ספק א' עהיר יומר מחבירו וכידוע בדיני ס"ם עיין שם בש"ך סק"א וי"ג וממילא אודא כזה קשיא בשנייה שהקשה שם כהנאן כ"ל יעו"ש, גם מ"ם כנרע"א שם וי"ל דמ"ם בחוקה איסור דליו ובה לרין לברר אף כס"ם זהו חמוט מאד לעב"ד דהנה בחוקה איסור דליו ובה לא מחייב ס"ם כלל וכמפורש בש"ך בסי' ק"י ס"ק מ"ד וכפרט ספק בשחיפה, יעו"ש בש"ך ומה לנרע"א לומר דלרין לברורי, והנה הכי על הסג"י שהחלט דבמקום ס"ם א"ל לברר אשילו אפטר לברורי ולא חש לדעה הש"ך בסימן ק"י שפסק דאשילו במקום ס"ם לרין לברורי היכא דלמפר וע"ש בש"ך ס"ק ס"ז, וזה שהבאנו לעיל ראה מהוספס עירובין אינו ראה דעירוב. כולו מדרכן ואין לו שורש בדאורייתא. ולהכי הלכה כהמיקל בעירוב מה שאין כן היבא דעלמא. בדבר כ"י ד"ח :

ובביאור דעה הרמב"ם ולעב"ד עפ"י עמי דמפורש בכמה מהבית ובחשובים המבי"ט ומכריז"ט ח"ב אה"ע סימן כ"ז בחלמט החשובה ר"כ אלא דחוקה הבאה מלד הככורה עדיף מרובא והוי כמו אק סכדי ולכן פולקין ושורפין על החוקות וכמו חוקה שאמרינן עד שלשים יום מוקף אינש אפשיט פפי לא דמחוקקין אוסר בזה החוקה לאשה איש גמורה וק בדיני ממנות שאין סולקין אחר הרוב להוליא ממון מחוקתו ועם כ"ו אמרינן חוקה אין אדם פורע בחוק זמט ומוליאין ממנו ע"פ חוקה זו ואף מיחומים קפנים מוליאין לדעת כמה פוסקים ועי' ש"ך חו"מ סימן ע"ה סק"ב וכעצם שחוקה זו הוי כמו עדים גמורים שמעידים שחייב עלוי לפלוני, וכן זהו הטעם לדעה הרמב"ם ז"ל שסמכין על הגט שביד האשה ואינו לרין שום קיום, הוא מטעם חוקה שהאשה אינא מקלקלת א"ע וחוקה שהעדים החחומים עליו זהו ככל חוקה הבאה מלד הככורה והשובה כמו עדים, וי"ל דגם כראש"ד מודה שחוקה זו עדיפה על החוקות ולכן חסם המביאה גיטע לאמנה נאמרה בפ"ל ובפ"ג, ופה דמלרין קיום באשה שהביאה גיטע בידה היינו משום דלכשהולד לרין לברר היכא דלמפר וכמו דפסקין בש"ע חו"מ סימן מ"ז לענין קיום שטרות ע"ש סעיף ו' דלע"פ שמקיים לרין שיכירו חתימות שני בעדים או שרי כדלית

אחרי שזכו בלחמם שגירשם, ונראה דאף לדעה המחמרת שפירש בשטח הרמב"ד שאינם רשאים להנשא בלי קיום אף בדיעבד מ"מ מודה הרמב"ד בחוקה שבאם מלך הסבירא עדיפה מרובא, וזו שבלריך כאלו קיום הוא מצד דבר דחול' הלריכו גם בלאו כן קיום ולכן יחא דעת הרמב"ם דסבר הרמב"ם דלא בעיק כ"ן שום נירור אף דאיכא לברורי משום דאין סבדי דגם כשר הוא ואלא ליתוש שמא יבא בעלם ויקלקלה ויאמר שהוא מוויף סבר הרמב"ם ככא לא בלריכו רז"ל שום קיום דרחוק הדבר שיבא בעלם וישער על הגם שהוא בעלמו נתן לו, וע"ד שאמרנו נמרח גיטין (דף ס') כשהוא מיקנס מקיפ ליה בידו וקא משער עליו ולא יכיה הבעל חליף להכחיש את הבלוי לכל שבדאי גירשה וגם כשר הוא וכן כ"ל זהו מה שגראה לע"ד כשהוא מילתא בביאור דברי הסופרים ואף למעשה ברור דחוששין לדעה הרמב"ד והאפשר להנשא ועיין בש"ע א"ע סי' קצ"ב ובסי' קמ"ב וז"ל הוא הדין 1234567 סוף הכ"ס כהנהגה רמ"א שם ובדברי האחרונים :

סימן מח

והנה לפי מה שהארכנו בדברינו הגדולה חזקה דלא חליף אינם לזיופי הוי חזקה בבאה מלך הסבירא שהיא המטולה שבחזקתם, לריך ביאור פסק הרמב"ם בשרק ז' מהלכות גירושין הלכה ב' וזה לשונו בא הבעל וערער ואמר לא גרשתי משולם וגם שבוכה לה מוויף הוא יתקיים בחותמו ואם לא נתקיים ולא נודע פדיו כלל סלח וכוונת ממזר שהרי אינה מגורשה :

וכן פסק בש"ע א"ע סי' קמ"א בעיקר ל"ג והאריכו הלח"מ ובכ"ס באש"ע בקושיות תמורות על הרמב"ם ובגדולה שנקושיות הוא איך אפשר שיהיה הולד ממזר אחרי כי כל הקיום דכשינן אינו אלא מדרבנן ומדאורייתא עדים החתומים על השטר כמי שנקרס עדותן ככ"ד וכו' גם מעליה בלי קיום וא"כ איך אפשר שיהיה הולד ממזר ולפרש בכוונת הרמב"ם דכ"ו ממזר מדרבנן כדאמרין באשה שהלך בעלה למדינת הים וישאלה עפ"י ע"א ובה בעלה חלה מזה ומזה וכו' והולד ממזר מזה ומזה מהשני ממזר מדאורייתא ומהראשון ממזר מדרבנן ועי' בראש פ' האשה רבא וא"כ אפשר דכרמב"ם דעתו דכ"ו ממזר מדרבנן אף פשוט דלא יחא לכו להלח"מ ובכ"ס לפרש בן דעת הרמב"ם דאיכא הוה ליה לקרמב"ם לפרש דהולד ממזר מדבריהם, כמו שפירש הרמב"ם פרק י' מהלכות גירושין הלכה ז' ע"ש ולכן פשיטא לכו להלח"מ ובכ"ס בכוונת הרמב"ם דזכ שבהג חלל וכו' ממזר פירושו דהולד ממזר מן הסורה, וע"ז קשה לכו אחרי כי כל קיומו אינו אלא מדרבנן ומדאורייתא עדים החתומים על הגם נעשה כמי שנקרס עדותן ככ"ד וא"כ איך הולד ממזר מן הסורה, עוד האריך הלח"מ להקבוח לדעת הרמב"ם דהולד ממזר מן הסורה, וא"כ הקיום הוא מן הסורה, וא"כ איך האמינו לשליח המביא גם, ואיך נאמן ע"א להחיר ח"א גמורה ע"ש בהלריך :

והנה הכ"ס והלח"מ שייכם לדבר אחד נהונו וכו' וכו' מכאן דהרמב"ם סבר דבסכמיה לריך קיום מדאורייתא ובכ"ס נכ"ס כ"ד אביגדור כהן המוכח בשמ"ע ושיך סימן מ"ו בעיקר קטן ס', ולדעתו העינים

וכשפלט נראה דהרמב"ם לא סבר ככ"ד אביגדור כהן ומוכח דלא מלי קאי בשטח כ"ד אביגדור כהן דבסכמיה בעינן קיום מדאורייתא דברי דעת הרמב"ם מפורש בל"ד סיפס פ"ז מהלכות גירושין הלכה כ"ד דאשה שהניאם גיעה רשאית להנשא בלא קיום, וא"כ על איזה אופן אמרין דבעיק קיום שיהיה אלו מדרבנן חסידה העדים ובלעדו הקיום אינם רשאית להנשא ע"כ זהו בסכמיה שבה בעלם וערער ואמר לא גרשתי ע"כ זהו סוכב והולך מימרה דריש לקיש מדאורייתא עדים החתומים על השטר כמי שנקרס עדותן ככ"ד ורבנן היא דלארטי קיום א"כ כל הקיום דלארטי רבנן הוא בסכמיה כ"ד מפורש דבסכמיה לדעת הרמב"ם הקיום אינו אלא מדרבנן ודעת הרמב"ם דגלי פרשר א"ל קיום הוכח בש"ע סי' קמ"ב בעיקר י"ג, ובפס"ס הדבר ככ"ד הארכנו לעיל בסי' מ"א עכ"פ מפורש דעת הרמב"ם ובש"ע דהקיום דלארטי רבנן היא בסכמיה וע"כ אינו אלא מדרבנן, א"כ נשאר חירון שב"ס והלח"מ ואין לזה שום מוכן כלל, וראיתי בש"ע של הגר"א בסימן קמ"א רש"י ע"ז שבהג הולד ממזר כהנ הגר"א כבר נקשה בזה הלח"מ משמעות דבריו דלא הסכים לחירונו של הלח"מ ואפשר ממשמח דפירשו, ואפילו אם נאמר דהרמב"ם בדיני מעוטת מודה בכ"ד כהן דבסכמיה לריך קיום מדאורייתא חלל בליאורין לא אפשר לומר כהלח"מ ובכ"ס דהוכחנו בניירא . ולכא לידי ישוב דעת הרמב"ם בזה שכתב ואם לא נתקיים ולא נודעו עדיו כלל חלל והולד ממזר מוכרחים אנוח לבאר דעת הרמב"ם בעדות שכתב איך דעתו בניירא אשר בזה האריכו כל גדולי המחברים ואנחנו נבאר מה שחנני ס' יתעלה בביאור דבריו הקדושים ומחוסם ככ"ד לבאר דעת הרמב"ם בזה שהחלטנו לפרש למה הולד ממזר מדאורייתא :

ונקדים דברי הרמב"ם בפ"ג מהלכות עדות הלכה ד' דין חורה שאין מקבלין עדות לא נדיני ממונות ולא נדיני גפשות אלא מפי העדים שאשר ע"פ שנים עדים משיבם ולא מכתב ידן אבל מדברי סופרים שחושכין דיני ממונות בעדות שכתב הפ"ס שאין העדים קיימים כדי שזא הנעול דלה בפני לוין ואין דין בעדות שכתב נדיני קבוחה וא"ל לומר במכות ובגלות אלא משיבין ולא מכתב ידן, הכה פירש הרמב"ם דדוקא בדיני ממונות מושיל עדות שכתב מסעם שלא הנעול דלה בפני לוין ומיעט הרמב"ם במקומות דלא מהני עדות שכתב הכה דיני קבוחה ומכות וגלות ולא ביהר לפנינו הרמב"ם ז"ל איך הוא בעדות גיטין וקידושין אם מושיל עדות שכתב, אם דומה לדיני ממונות או לדיני מכות וגלות וקבוחה, ובגם עיקר דיני שטר מפורש בהורה לפני גיטין וקידושין גיטין כחייב וכתב לה ספר כריתות קידושין לעדין מהסיק דהי"א וביהה כדאמרין במסכת קידושין (ד' ה') ומין שאף בשטר ומסיק בש"ס שם אמר קרא ויאלה והיה מקיף ביה ניילא, ואך אם עדים החתומים על השטר אם מהני או לא לא תבאר, ומלחמי ברשב"ם פ"א מהלכות גירושין חשיב שכ עשרה דברים שסס עיקר בגירושין מן החורה וחשיב שם בלוח ח' ושימכו לם בפני עדים משמע דמן החורה דוקא עדי מסירה מכה בגיטין וקדושין ולא עדי חתימה אף ככל"ס פ"ז כתב חתמו בו שנים ועבר ומתו ביתו לניהל או שמתלא עדי מסירה פסולים הרי זה גם כשר הואיל ועדים שבו כשרין והגם יאלה

יולא מה"י ח"כ תפודע דגס עדים שנשטר כשר בגירושין ומלאכי נלורים וחומים סימן מ"ו דעמו דהרמב"ם סבר בגיטין וקדושין עדים שנשטר פסלי מן הסוד :

קדושי הפעוט נראה דהרמב"ם סבר בגיטין וקדושין מהי עדות בפטר מדרבנן כמו נדרי ממונות ולא עדיף גיטין וקדושין מדיני ממונות ומ"ם ברמב"ם שפסקנו בהלכה ע"ז דנתן לה כגט ביה לבינה וכגט יולא מתחא ידה כרי זה גט כשר וזו סוכב וכוך על מה שכתוב שם תחלה בהלכה ע"ז תקנת חכמים היא שיטו כהנים וחתמין על כגט שמא יתן לה גט בפני שרים ויעשו ונמלא כגט שכירה כתרם מתרסי אדמה שרי אין בו עדים לפיך תקו שיעידו מתוכו ואע"פ שהעדים נחשו נסמו לה בפני שרים בין בפני אונן העדים ובין בפני שרים אחרים שפיקר הגירושין בעדי מסירה וע"ז סוכבים דברי הרמב"ם בהלכה שריה שאחריו וכגט חסמו בו שרים ועבר ומסו ביה לבינה ו' ס"ז כשר אש"פ שכן החורה עיקר הגט בעידי מסירה מ"ם חכמים תקו שגס עידי חתימה כשירין הואיל ובגט יולא מתחא ידה ובגור הדבר איך יזכו ח"ל לתקן כזאת שריה עידי חתימה כשירין בלא עידי מסירה ואיך יכולים להחיד אשה איש בזה הגט שמכ"ת אינו גט, נראה לע"ד לבלתי ע"ם הרי אנשי או כמ"ם סרב המ"ם בהלכות גירושין פ"א הלכה י"ג מקשה התי"ם להרמב"ם בכשר הסעס דבעיני עידי מסירה פשוט דלי אפשר שאשה טהורס ערוה וזאת חסיס עוחרת בלא עדים [ויבואר לגיטו דעם הרמב"ם בזה ומקור הדברים מאין הולא הסעס] ע"ז מקשה המ"ם לפי סברא זו איך מתימן האשה שאנו יודעים בודאי שהיא אי"ח והתננה לומר שמה בעלה ומתיריס אותה להגטא וכתב שם כמ"ם ואלולי הסעס שכתב סרב אין זו קושיא דכל דמקדס אדעתא דרבנן מקדס וסס אמרו דעל ידי דיבורה יעקרו הקידושין יע"ם וס"ל בירדון דין שפסק סרב דגט בעידי חתימה כשר ולדבריו שזו מדרבנן אפשר נמי לומר מפסם אפקיניהו רבנן לקדושי מינה ולכן מושיל מ"א החכם גט בעידי חתימה :

נגרופה ובעידי חתימה עוד לא נחזקת בגרופה כמו בשליח המביא גט מעדינת סיס שעדים החומים עליו ומ"ם לא החזקה בגרופה עד שישן לה בפני שרים ויולא בפני נכחב ובפני מחס :

ובין דסבר הרמב"ם דה שאלריכה הסודע עידי מסירה הוא כדי להחיקס בגרופה, מזה הסעס ספק הרמב"ם דגס שנתנו ביה לבניה ועדים החומים עליו תקנו חכמים שמוחרת גט זה דכיון שגט בידם כל העולם מחזיקים אותה בגרופה וכמו שכתבו החוספות גיטין (ג' ט"ב) ד"ה שלשה גיטין פסוליס וא' מהם כתב בכחש ידו ואס נשחת הולד כשר פירשו החוספות אשילו לר' מאיר דסבר וכגט ותסס מ"ם כשר הולד בכחש ידו ואין עליו עדים דכיון שהכפל עלמו כתב אין לך חתימה גדולה מהם ובגור דברי החוספות הוא כמו שפירש רש"י גיטין (דף ע"ו) במשגס שם ואס ניסת הולד כשר כתב רש"י ולמקל דמוקי לה בגמרא כר"ס איכא למימר דכתב ידו כמאס עדים דמי ומשגס דכיון דכתב ידו יולא מיד האשה רואין כל העולם שגירש בעלה גט זה את האסו וזו כוונת החוספות שכתבו דכיון שהכפל עלמו כתב אין לך חתימה גדולה מהם שפרי כל העולם רואין בידם כגט שגירש בו את האשה, וזו סעס הרמב"ם שפסקו ח"ל ששטר בעידי חתימה שכיין שיוולא מנ"י האשה גט בעדים החומים עליו רואין כל העולם שנתגרשה מבעלס והחזקה בגרופה גמורה, ומתחא מיחא הסעס איך ככה ח"ל להכשיר גט בעידי חתימה אחרי דמן החורה בעיני עידי מסירה ולדבריו מיחא בגשימיה :

ערה נשרש דבריו למס לא יחא לן לפרש דעמא סל"ח בס"י מ"ז דהרמב"ם סבר בגיטין וקדושין עידי חתימה מן הסוד, כ"ל דלי אפשר לומר בעעס הרמב"ם דעידי חתימה בגיטין וקדושין כשר מס"ם וכלעם רבינו הגדול סל"ח, חדא דהתחיל הרמב"ם בש"ח מס"ל גירושין לפרש כי עשרה דברים סן עיקר הגירושין מן הסוד וקחשיב שם בלוח ח' ושיטתו לה בפני עדים משגס דמן החורה דוקא עידי מסירה ולא חתימה, ועוד כי מפורש ברמב"ם פרק סל"ל בלכה כ"ג קל הוא שהקילו בגיטין נשים כדי שלא יסו בנות ישראל ענוות וסולא ומחומות העדים גט מדבריסס כמו שציבירו עכ"ד ובהלכס ל"ד כתב אע"פ שחתימת העדים גט מדבריסס התקינו שיטו העדים מפדשין שמוחזקין כגט אי"כ מפרש דפסק הרמב"ם דעידי גיטין הוא מדרבנן ולאגס הלח"מ כעיר מה ועשו בעירוס הרמב"ם דסבר דעידי חתימה בגירושין היא מפ"ם במקום שאין עידי מסירה אבל אי אפשר לומר כן דהי כתב שם הרמב"ם וכן התקינו חכמים שיכתוב זמן גט ומקום כתיבתו כשאר הסמדות וכיון דכיל לן ברמב"ם חתימת העדים מדבריסס עם זה שפסקו ח"ל זמן בגיטין וכמו שזו שפסקו זמן הוא מדרבנן כן כזו שפסקו לחוס הוא ג"כ מדרבנן אי"כ שיסס שריס לפולם מדרבנן בין בחתימת העדים ובין בזמן שפודרש גט ועוד פסס הרמב"ם שפסול מן הסודע עדות בשטר נדרי ממונות הוא מטעם שאגדה סורה משיסס כמו שציביר הכסף משכס פרק ג' מהלכות עדות וא"כ עדות לגיטין וקדושין כפי פסול מהאי עמחא דכתיב משיסס ולא משי כתבס, והנה שאר הפוסקים חירלו דשטר לא תקרא מפי כתבס אבל הרמב"ם לא סבר סברא זו דשטר שא"י דאס נאמר דשטר לא תקרא מפי כתבס גט נדרי ממונות ליהי שטר מן הסוד, וע"כ דסבר הרמב"ם דשטר נמי

סימן טז

עוד נבארו לפי דעה גדולי המפרשים המ"מ וס"מ דערום נשטר לדעת הרמב"ם הוא מדרכן ונאמרו מוכח כן מלשון בר"מ פ' ג' מהל' עדות הל' ד' תארום ברמב"ם כי מרן חורה שאין מקבלין עדות לא בדיני משומט ולא בדיני נשמות אלא מפי העדים שנאמר על פי שנים עדים משיחם ולא מכחב ידן, אבל מדברי סופרים שחוסרין דיני ממוסם כעדות שנשטר אע"פ שאין העדים קיימים כדי שלא תועיל דלה בפני לון, והכנס הקושיות הטענות פה על הרמב"ם הם קושיות תמורות ופ"ס נכ"מ מה פכ"ח נשם הרשב"ץ שהקטע מהספוק וכתוב בספר ומהות ועיין בלח"מ מה שפשיג על פירוש כ"מ :

והשד ברוחב ניכסו משיג על הרמב"ם וספור וספור ח"מ פ' כ"ח והלוי שפשוט ואף לעונה ששפוטח לא הגעתי, ג"ל דדברי הרמב"ם מוכרחים מהש"ס ושיטתו מתורם היפכ בלי שום פקשוק כלל כום, ונראה דמקור הדברים שהוליא הרמב"ם לומר דעדות כשטר הוא מדברי סופרים. ונכתיב מהקושיות שמקשה הר"ף פ' ארבעה לחין שכתב הר"ף מקשו בה רבך סיפ' אצריק הבה רחמנא אמר משיחם ולא מפי כחכם והא סק נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא כו' ואי ס"ד דבעינן משיחם ולא מפי כחכם השמא אע"ג דאמרי אינכו זה כתב ידו אין נאמן אלא בעינן עד דידעינן לה לשהדי ומשהדי בה שפחא על פה ואי לא מסדי על פה לא הויא עדות כי אצרי אמרינה זה כתב ידו של פלוני הויא עדות. ושיעור הר"ף יבאר לפיטו בש"ס ואך לע"פ נבארו דעם הרמב"ם, ורמב"ם יב"ב הקושיות סג"ל נשפוטח דמן כחורה בעינן דוקא משיחם ילא מפי כחכם אך ח"ל הכשירו עדות כשטר וזוהי ניחא ממליחין דזה כתב ידו של אבא ועוד כמה דוכתי דמייתי סהו"ב כיכמות שם חוספה ד"ה דחו וכתובות דף כ' חוספה ד"ה ורי"ח :

ומאי דקשיא להנך רבוחיטו הרשב"ץ והג"מ וכלח"מ דכלא קר"ה כסיב וכחוב כשטר ותחום משרש הרמב"ם אצרי דאמרינן כסוגיא דניטין דף ל"ז פ"א ד"ה מפני תקון העולם דאורייתא הוא דכתיב וכחוב כשטר ותחום ותיקן רבה לא לריבא לר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי תקנו רבנן עדי חסימה מפני תקון העולם, ולכאורה אינו מוכן פירוש הגמרא דמאי מפני לא לריבא אלא לר"א הוי עדי חסימה משעיליס מתמהם ההקדש, אי"ב יתור ויטור הקושיות לר"א הא עדי חסימה הוא מן החורה דהא קרא כתיב וכחוב כשטר ותחום ומאי עדיפא כום שמתין לא לריבא אלא לר"א וע"כ כוונה הגמרא הכי דכנס ר"א דאמר עדי מסירה כרתי מאי עביד ליה לקרא שכחוב וכחוב כשטר ותחום וע"כ אמרינן לר"א דעלם טובס קמיל כמשרש ברש"י שם כסוגיא ו וענין העלם שיעלם ירמיה הנביא לכחוב שטרות ולתחום אחרי כי אז לא היה תקנת ח"ל ששטר יופיל נראה לי כפשיטות דירמיה יעלם אחרי שיחארכו הימים שישבו שם בגולה וא"כ באתה מי שיקנה השדה או נעה ירמיה הנביא החיירם וקנה כד"ת בעדי מסירה ונכרות הימים אם לא יהיה העדים קיימים אז לא יוכלו הממטררים לפרוק מהם אחרי שכבר קנו בחוקת שלשה שנים, אלא דילמא יביה לפעמים שיבאו בזמן מרובס ויבאו עדי שקר ויעידו הנזולס היא העדה ציד הקונה אזי ע"י השטר שיחיס החומים בו עדים אע"פ שאינו מועיל מכ"מ מ"מ יוכלו הכ"ד מהם לנכר שהעדים מעידים שקר אחרי כי יראו הכ"ד כשטר ויהיה ניכרים נכס עדי החסימה ויביט מהם שאז נעם המכירה היה גם עדי מסירה

מפני מפי כחכם וא"כ איך אפשר דכניסין וקדושין חיסו שטר בעדים החומים עליו מן החורה ועוד לדברי הא"ח והלחם משנה דכניסין וקדושין עידי חסימה מן החורה אי"כ נאם כתב הרמב"ם דמשום ענוגה שקילו נכס הא כקדושין לא שייך פעם דענוגה ואינו מועיל שטר בעדים החומים עליו, ועוד הא שיקר דיני עדות בגיפיו וקדושין למדין דבר דבר מממון ואם כן לא אפשר דיהיה ערוך מממון :

הן אמר דקושית זו אפשר לסקטחה גם לפי פירוש סג"ר נדעה ארי"ף פרק המגרש ע"פ בר"י ד"ס אבל מה שנראה לי כום והובא דברי בר"ג בסג"מ הלכה פ"ז יש"פ ובקלרס שיטה סג"ר גם דהפיקר הוא עידי מסירה ומסירה כנע מהכעל לסלכה עושה הכריחות בין שיש עדים על עיקר המעשה או שיש עידי מסירה, ולכתיב כשר בעידי חסימה לכיון דכנע נידס ותחום עליו עדים אי"כ איכא עדים על נוף המעשה לכל העולם יודעים סלכר שמטר ככעל כנע להאשה ולדבריו גם בעידי חסימה כשר מן החורה, ודעם רוב השפטים דהרמב"ם והר"ף נחלא שיפא קיימי ועי' המ"מ וכלח"מ שם הלכה פ"ז וא"כ קשה למה פסק הרמב"ם דבדיני ממוסם עידי חסימה מתקנת חכמים היה לכושיל מה"ח מס"ס ועל הר"י בעלמו ניחא דכס באתה ככרי דכשטר ממון מועיל מה"ח אבל על הרמב"ם תקשה :

ורכן נראה לענ"ד כדברו מתוך כל סק ראיות שנכתבו דעת הרמב"ם בעדות כשטר בגיפין וקדושין אינו אלא מדרכן, וזה שהיה נידס לחקן דגם זה מועיל להסירה עכעלס המעס כדפירשנו או דאפקועי רבך לקדושין מינה או מעסע דהוחקס בגרופס, ודקו רבנן כשסם סלכר סלכריכס תורס עידי מסירה תכתי שפחא משום לסחויקס בגרופס ממילא אם מוחקס בגרופס מעסע כנע שבידס נמי מותרס להקסא :

והשתא אחיה שפיר זה ששסק הרמב"ם בפ"ו מהלכות גירושין ב"ה ככעל וערער ואמר לא גרשתי והגם מויף בידס סולד ממזר יתחא מאד, דהנה כנע שחחס עליו עדים כרי מן החורה אינו גם כלל ורק חכמים ככשירו מעסע סקנת ענווה ואימתי אמרו ח"ל שכחא גם הוא דוקא אם כנע הוא מקיים אבל אם לא נתקיים וככעל מערער לומר שהוא מויף בלאסן אז לא ככשירו ח"ל אח כנע שחחס עליו עדים וסדר לרין כחורה ואינו גם כלל, ולכן אם נאחם לאחר ויש לה ולד מלחוח אמר כוי סולד ממזר מן החורה שכרי לא נתגרסה כלל ואין כאן שום דבר כחורה בינע לביט לא מן החורה ולא מתקנת חכמים, ועיין בב"ש אה"פ סי' ק"ב סק"ס הביא כשם הד"מ כשם כה"ג דנע שחחומים עליו עדים ולא נמסר לפני עדים פוסל לכחוס ולדבריו אמר הדן שפוסל לכחוס הוא דוקא אם אין עליו פרעור מהכעל או היה עליו פרעור ונתקיים אבל אם היה ערער מהכעל שאמר לא גרשתי ולא נמלא בו קיום זה אינו גם כלל ואין בו אשילו ריח כנע אלא כב"ש שיקל"ג סק"ג נראה דזה שאשרו שפוסל לכחוס הוא משום גזירה אצו גם כשר ולפ"ו אשילו כנע שיש עליו ערעור נמי פוסל לכחוס :

ומציאתי לכב"ש שם ספ"ק ע"ד ירד לסנרא וזו שחשט ואך לא ניחא ליה כום אבל כדבריו כשה"י וכו' סלמח נדעה הרמב"ם ולחנע דחס כב"ש סנרא וזו וכה"י היא ברירא דהא מילחא :

מסירה ומקורו וידעו היטב עד שיחברו עקר המעשרים ,
 וחס הכנסה לפרט לר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרמי וכמו
 שמתחילים לר"א בן נחמן אק לרמב"ם ובפרט שרמב"ם
 פסק כר' אלעזר כפי שהארכנו בסיון לעיל יט"ז דבריו ,
 ולא אפשר לחלק דר"א לא אמר אלא בניסין עדי מסירה
 כרמי ולא בשפדוה דר"א מאי מקשה כר"ם שם מפני
 סיון סגולת דאורייתא היא כר' ועיין ש"ך מושן משפט
 סיון כ"ה סעי"ק י"ד מה שהעיר בזה דלא אפשר לחלק
 בין ניסין לשפדוה , וכנס הללו להרמב"ם זל מקושייה
 פרש"ץ והרמב"ן והס"ך יט"ז כש"ך ומאי דקשיא להו עוד
 להמריק בגל סג"ס מדאורייתא עדים החתומים על השטר
 נעשה כמי שמתקרה עדותן בג"ד א"כ מפורש השטר כיו
 דאורייתא דאם כל עיקר שטר אינו אלא מדרבנן א"כ איך
 יתקבץ זה שהמריק מדאורייתא עדים החתומים כג"ל הנה
 לגולי דעספספאל הוה אמרתי דבזה זה שכתבתי הדין
 מדאורייתא עדים החתומים על השטר נעשה כמי שמתקרה
 עדותן הוה ריש לקיש וריש לקיש סבר כפי הסג"ס דף פ"ו
 פ"ג דהלכה כר"א בניסין ולא בשפדוה וא"כ פסק ריש
 לקיש דבשפדוה אמרינן דעיקר עדי חתימה וכן מדייק הר"ף
 מרב כמו שאין דייקן מריש לקיש , וזו כר"ם דסבר
 דשטר הוה דאורייתא מן הספוק וכחוב בספר וחתום , אבל
 הרמב"ם דפסק כר"א בין בניסין ובין בשפדוה לירידה לא
 אמרינן עדים החתומים על השטר מדאורייתא כמי שמתקרה
 עדותן בג"ד ורק מה שפסק הרמב"ם דעדים החתומים על
 השטר כמי שמתקרה עדותן וזו מדרבנן דרבנן עשהו כמי
 שמתקרה עדותן בג"ד , ולדעתו מדויק בן הרמב"ם פ' ג'
 מהל' עדות ס"ז ח"ל עדים החתומים על השטר כמי שמתקרה
 עדותן ולא הזכיר לבון סג"ס האמור בכ"מ מדאורי' עדי החתומים
 כו' ודרבו של הרמב"ם להעתיק כלשון סג"ס , גם הר"ף פ' ד'
 אחין הביא שיתרא דר"ש לקיש וג"כ לא העתיק הלשון
 מדאורייתא עדים כו' רק עדים החתומים על השטר כמי
 שמתקרה עדותן בג"ד , לכן נראה דהרמב"ם מפרש דהס"ס
 קאמר ר"ש לקיש אליבא דר' מאיר משום דסבר כר"ם בשפדוה
 ולירידה הוה כמי שמתקרה עדותן בג"ד מהחורה אבל
 להרמב"ם עדים החתומים על השטר הוה מדרבנן , ופ"ל הללו
 להרמב"ם מכל הקושיות והדברים מחוורים ומלובנים :

ומעתה

מה שפירש הל"מ בדפח הרמב"ם דלשולח עדות
 נכחז לב"ד סבר הרמב"ם דמכאן באם העדים
 יכולים לגידי בע"פ וזכרתי ולדעתו נראה ברור דאינו
 בן אחרי דעלם שטר המוטיל וזו מהקן חז"ל ולא חקנו
 אלא שטר יועיל ולא חקנו בזה שלא נעשה כדן שטר וכמו
 שהר"ם החוס' בכחובות כ' פ"ב ד"ה ור' יוסף אמר סוף
 דבריהם ושור אומר ר"י יע"ש וכן לדעת הרמב"ם אחרי דכל
 דין שטר הוה אגד הסקנה ואין להוסיף על הסקנה כן נראה
 ברור דלא כסג"מ בזה , אלא נראוי להעיד וזכרנו עדותו
 בפני ב"ד או ודאי הגדוה ע"י הכחב תהי כמו שפירש
 הסב"י בחלק ח"מ ס' ל' אות י"א ובזה יחא דברי הרמב"ם
 פ"ס מהל' עדות , ובפרט שרמב"ם כחב דשטר מועיל שלא
 סר"ד ובזה שלא יקבל ב"ד עדותו נכתב לכתא ג"ד דכרי הכרירה
 בידו לעשות שטר או שיבא העד לב"ד ובפרט דהדין הוה דאמר
 להטות לחיובו בלי שטר כתבואר בח"מ סיון ע' :

ואחרי

כי נתברר היטב דעת הרמב"ם דעדות בשטר
 הוה דרבנן נהחזקה דבריו בזה שהכנינו על הכ"ס
 והל"מ כסיון מ"ח לעיל דדעתם דבכחשתה הנע"ד לריך
 קיום מדאורייתא ואין סוכחו דאינו בן , ומכלן כמי ראיס
 דלא דבריהם דאיך אפשר דבכחשתה לריך קיום מן החורה

אחרי כי כל עיקר שטר הוה מדרבנן ואיך אפשר שיהיה
 על השטר זכו מס'חדרי מס'ח אינו מושל כלל שטר' ששפדוה
ולכאורה פדיון קשה אחרי דברנו להא מילתא דדעת
 הרמב"ם דעדות בשטר הוה דרבנן א"כ איך
 פסק הרמב"ם בפ' י"ד מהל' מלוה והובא דבריו בשו"ע ח"מ
 סיון כ"א דהו"א עליו שטר חוב כע"ל ולזה פוען שרפחי
 הרי זה מחייב שבוטח ואינו יכול לישבע ומשלם ואם עדות
 בשטר אינו אלא מדרבנן , איך פסק דשטר כע"ל הוי מחויב
 שבוטח ואי"ל ומשלם הוה כללוא סוף דבשבוטח דרבנן לא אמרינן
 מחוק שאל"מ כמאורש בשו"ע ח"מ סיון פ"ס סעיף י"ד
 ועיין חוס' כתובות י"ח פ"ב ד"ס ובגולי מפרש שם דאשילו
 בשבוטח החתום לא אמרינן מחוק שאל"מ וכן מפורש בש"ך
 סיון כ"ל וא"כ למה כע"ל בשטר אמרינן מחוק שאל"מ :

אבל

אחרי העיון מראש דלא קשה מידי מן שטר כע"ל
 שהמריק ביום מחוק שאל"מ , דשבוטח דרבנן לא
 נקרא אלא בזה שאם יטויד העד בעל פה לפני ב"ד אין כח
 ביד ב"ד להטיל שבוטח על הנע"ד מדן תורס רק מדרבנן
 כגון כשגדים ושפדוה וקרקעות וכדומה מהשבוטח שספילו
 רבנן על הנע"ד , אבל דבר שאם הסד מעיד בפני ב"ד יחייב
 שבוטח דאורייתא , אך שפיר ע"י שטר הוה מהחורה
 לא נקרא בגדה דחורה אמרש שהגדוה יהיב על פה ,
 ואמנם חכמים הכשירו שיטוידו בשטר הנה אחרי שחז"ל
 הכשירו בגדשם א"כ דומה כאלו שומדים העדים בפני ב"ד
 ומעידים או ודאי מחייבים שבוטח דאורייתא ותקנה חז"ל לא
 היה רק שהגדשם בשטר דומה כאלו מעידים בע"פ ואם בע"פ
 אש הוה מעיד יש בזה הדין מסוך שאל"מ דהוי שבוטח
 דאורייתא בן בשטר נמי כיו שבוטח דאורי' , ותקנה חז"ל לא
 היה רק על ההגדה ולא על פה העדות , וזה ברור בפני
 כשמש בלכרים , ומחוק זה לדעתו ראיס לדין המפורש בש"ע
 ס' ק"מ דאין נשבעין על קרקעות רק מפילין ס' סהס
 לדעת הרמב"ם דאם חבב אחד למכירו ע"י שטר כע"ל על
 אלו הדברים שאין נשבעין עליהם מן הסורה כגון עבדים
 ושפדוה וקרקעות וקנאות וכדומה ובע"ד מכשירו , ג"ל דזה
 שכנגדו אפילו שבוטח דרבנן אינו חייב , אחרי דעיקר
 השבוטח הוה מדרבנן וזה שמועיל השטר בפני ב"ד נמי אינו
 אלא מדרבנן שהקפו בן משום נפילם ללא וכיבא לתריקן
 חקתא לתקנתא לא עבדין וכדאמרינן לענין חשוד על
 השבוטח דבשבוטח דרבנן לא חקו שכנגדו נכבז ומשל מבוט
 תקנתא לתקנתא לא עבדין וכן נראה בשבוטח דרבנן ע"י

ואוצר החכמה עדות בשטר כגלגל"ד :

ב"ן העלתי בעזרה החוק לאדם דעת בפירות דברי
 הרמב"ם מפשפוח לטוה ומכל סק מקומות שרשמו
 בדבריו הכל באר היטב , אבל גסירנא דרבינו הגדול בעל
 טוב"י כראשונת חלק אב"ע נקונטרס שגוהו סיון ל"ב
 דעתו בפירות דברי הרמב"ם דעדות בשטר הוה מדאורייתא
 והגאון מהר"י מוקלח משיב עליו ועיינתי בדברי רבינו הגדול
 וראיסי כי עיקר יסודו הוה להוכיח בן מדברי הרמב"ם פ'
 י"ד מהל' מלוה דע"ל בשטר מחייב שבוטח ואמרינן ביה
 מסוך שאל"מ ובקושין ומסו סוכיה סוכ"י דהרמב"ם דעמו
 דעדות בשטר הוה מדאורייתא והגאון מ' יתקן ז"ל דמשיבו
 ביאר דעת הרמב"ם דזכו מטעם חקקה אבל עכ"ס נראה גם
 מדבריו דמחמת זה יש ראיס לומר דעדות בשטר להרמב"ם
 הוה מדאורייתא אמנם הגאון מהר"י דעמו דבשבוטח החתום
 אמרינן מחוק שאל"מ :

ואנבי כאיש השפל והבזוי אשר יודע אזכי מק ערכי כי
 אינו ראו להחלוק בשטר רגלי החכמים הללו ,

אך הואל דבדברי סורב כרעות נסנים לכל לומר דעסו ואלו
 מקום היינו גם לפני הכניז מעם ס' דבנר כוז, לכן אי
 אומר דבזר דסכר כפירוש דעם הרמב"ם כמו שכתבנו דעדות
 בשטר הוא דרבנן והקושיא מה שפסק הרמב"ם בהלואה שטר
 בע"א והלוב מועד פרעתי דאמריק ביה מחוך שאל"מ הסעס
 פזר כמו שכתבנו דזה לא נכנס חתה סוב שנוסע דרבנן
 אמרי דאלו סיה מעיד בפניו בע"פ סיה עדותו מחייבו
 שנועת ספורס גם עתה שפעיד בשטר ג"כ השנועה מבי"ח
 והתקנה לא סיה רק על הגדחס שזס שיפידו בשטר יסיח
 כמו שפעידים בע"פ בפני ג"ד וכיון שכדחס ע"י השטר
 דומס כמו שפעידים בע"פ אל"כ שזס כאלו שומדים לפני ג"ד
 ומעידים לכן מחייב שנועה ובע"א והלוב מודס לדבריו כמו
 גכסכא דר"ל ודאי אמריק מחוך שאל"מ :

בסימן לא, ואך מה שפירש כדעם הרמב"ם ס"פ מהלכות
 עדות סל' י"א כוז דבריו כדומס וכו לא מידי :

ואבאר בעז"כ בדין עדות בשטר גם שיפת סרי"ף
 וסר"ה ופס ספמלחמות סשיג על סר"ה
 ולדעתי נוגע סדברים לדינא סרבס מאל ואבאר דבריסס
 הקדושים לפי קט סכלי, וזכו לשון סרי"ף ס' ארבעס אחין
 מקשו כז רבנן כיזי אמריק ככא רחמנא אמר משיסס ולא
 מפי כחכס וכא חק אדס נאמן לומר זס ככז ידו של אבא
 כ"ו ומסבברא לן כי אמרינן רחמנא אמר משיסס ולא מפי
 כחכס דלא סוז לס עדות שכתב עדות ס"פ סיכא דאיסא
 לשמרא תוחי ידי ססדי דכמה דלא נפקא לס סכדותא
 מחוחי ידיהן דססדי כמה דלא קא מעסדי כז עד ספסא
 דמיא דסא אי בני ככסי ליה לשמרא ולא מעסדי הלך
 אי מדכרי לס לסכדותא ומסכדי כז ע"פ סויה עדות ולי לס
 לא סוי עדות אבל שמרא דנפיק מחוחי ידי דבע"ד לא אמריק
 ביה משיסס ולא מפי כחכס פוא דמעידנא דחמי כשפרא
 ויסיני ליה למריס לא יכלי למיכדר כזו וסוז ליה כמי
 שחקרס עדותן כג"ד, ומשורס קלח דבריו כש"ע ח"מ
 סימן מ"ו סעיף ל"ה ויז מי שאומר דסינו דוקא כשססר
 יולא מס"א אחר אבל אס ילא מח"י סעדים לא יס"ס וככז
 מבוחר שיפסו אס עדי' כזו לקיים שטר שחממו עליו ואמדו אינס
 זוכריס סעדות אבל חתימתס סוז כודאי ג"כ השטר מקיים
 ולא כסרמב"ם סוכא דבריו כש"ע ס' ס"ל סעיף י, וסיה
 נראה מדעם סרי"ף דלשיטתו עדות בשטר מדאורייתא דאי
 אמרנא דאיס חלל מדרבנן ומלד סתקנה כדעם סרמב"ם למס
 אס אינס זוכריס עדותס מועיל השטר סא חק"ח לא סיה
 רק שלל חנעול דלס שאס ימוסו או ילכו למדינת סיס לא
 יוכלו לנכות אבל אס סעדים קיימים ולינס זוכריס למס מסדי
 עדות שחממו על השטר וע"כ דוז מדאורייתא דפדים
 סחומי' על השטר נעסס כמי שחקרס עדותן ואל"כ דומס כאלו
 כזר העידו בפני כ"ד :

11234567

ודעת

בעל סמאור ז"ל לתרן הקושיא שעתד עליס סרי"ף
 ז"ל ודעתי לחלק דסחורכ לא פלגס רק מפי ככז
 סעדות, סיינו אס יכתבו עדותס וישלחו לכ"ד אבל שטר
 לא נקרא מפי כחכס חלל ככזו של כע"ד דריי שטר כסבין
 מדעם שיהס ואל"כ אין זו מקרי כחכס חלל ככזו וסעדים
 סחומים בשטר אינס כגדר עדות ססרי לא כזו לסעיד על
 עיקר סמטסס ואך מגלי דבר כעלמא סכלוס סחחייב אי"ע
 בשטר זז ולדבריו עדות כככז אינו כלס חפילו אס זוכריס
 סעדות וזכו כפי שיפת רש"י כחומס דברים י"ס פ' פ"ו,
 ועיין סוס' כחזכות דף כ' ד"ס ר' יוחנן ויסוד דבריו דשטר
 אינו כגדר עדות משוס דכככז דעמס שמיסס, וס קסס ע"ז
 סרמב"ן כעלמחוס דלדברי סר"ה חמוס ססוגיח כמקומס
 דאמריקן שס אי דכירו ליחי ולססדי ולי לא זמנין דחו
 ככככז וסחו ומססדי ורמנא אמר משיסס ולא מפי כחכס
 וסרי שטר קידושין מדעם שיהס כדאמריק כקדושין דף י'
 ככזו שלל מדעסס פסיל ואל"כ חפילו חזו ככככז לחכסרו
 ולי דסכור להס להעיד ככז מה סרואיח מחוך ססמר יכאו
 שטרס לכ"ד ומחוך קושיות אלו מכפל דברי סר"ה, ולפי
 מיטוס הכנסי אינו רואס שוס קשיח על כר"ה ז"ל מכאו,
 דכס סנרס כר"ה דכשטרות דעלמא ספדים כליס להעיד
 שזס כליס ט"כ לכחונ שטר וסודלח בע"ד כמאס פדים דמי
 ועדי חתימס שחממו בשטר אינס מגרשיס כוז סודלח ככע"ד
 וסברתו מסורס כסוס' נייעין דף ד' ד"ה סלכס כר"ה סוף
 דבריסס מיכו יז נחלק דלענין ממון דמסי סודלח כע"ד
 כמאס עדים סגי כעדי חתימס כמקום סודלח כע"ד וכא
 ספס

הנה סגובי לשיטתו שוכיח מסקושיא סג"ל שפסק
 סרמב"ם בע"א בשטר מחוך שאל"מ יסב סחירס
 דברי סרמב"ם שפסק כפ' ג' מכל' עדות סמדברי סופריס
 סיא שחוכנין דיני ממונות כעדות ששטר, ומן ס' י"ד מסל'
 מלוב נראה דעדות בשטר סוז מדאורייתא וכפ' ט' מסל'
 עדות ככז אחד חרש מדבר ולינו שומע או שומע ולינו
 מדבר ח"ע' שרואייו ראיח מעולה ודעתי וסוזס לריך להעיד
 כג"ד כפיו או שסיח ראי להעיד כפיו, ומשמע דבראוי
 להעיד עדותו מסדי אף פ"י ככז, ולפי עויני כדברי רבינו
 סגובי יסב כדבר כפי אופיח שס כקונטרס עגותו סימן
 ל"ג נראה דלחו דברי סל"מ פ' ג' מסל"ס עדות לחלק
 ככס סוז ראי להעיד כפיו אז מסדי גם עדות כככז מן
 סחורכ וס ח"נו ראי להעיד כפיו לא מסדי עדות כככז מן
 דכל זס שכתב סרמב"ם כפ' ג' מכל' עדות שחוככין דיני
 ממונות בשטר מד"ס סוז סכל כלינו ראי להעיד דככל
 רואיס דלין ז סוזס סרמב"ם דוז ששטרות כשרין מד"ס
 סוז כלינו ראי להעיד בע"פ, ואך כש"ע סימן ל' חות י"א
 מלחא כגובי שס חילוק כרוסן אחר דלס כככז עדות ככסי
 כ"ד זכו נקרא משיסס ולא מפי כחכס וכוז כעיקן שיהיח
 ראי להעיד בע"פ וסס כוחב עדותו שלל ככסי כ"ד וכא
 אס"כ כככז כג"ד וסו מד"ס ופ"ו אמר סרמב"ם חוככין
 דיני ממונות בשטר מד"ס וע"פ סדברים סללו יז מקום
 לקיים כל פסקי סרמב"ם שלל יסיח סוסרין זס אח זס גם
 מפ' י"ד מס מלוב שפסק ע"א בשטר והלוב אינו מכחישו
 לגמרי כמו נככא דר"א אמריק ביה מחוך שאל"מ דסס
 מיירי כככז לפני כ"ד וע"ז רמז סגובי' מסדו"ס סימן ס'
 כחלק סו"מ ולפי דברי סגובי' זס שכתב סרמב"ם סוליא עלי
 שטר בע"א כוז ליה מחוסאל"מ מיירי שכתב לפני כ"ד
 עדותו ולא אוכל ליעד לסוף דעם רבינו כוז חלד דוז סלחד
 כוכב עדותו לפני כ"ד לא נקרא שטר רק עדות ועוד אינו
 יודע כיזי ססקין כוז שחממ כלוב פרעתי אס אחר כעס
 שסער ככז עדותו אין ז שוס חידות וכל עניני עדות כך,
 ומה זס סכניד לנו סרמב"ם כאלו חידש עסס דין מחודש
 וסכל רואיס שלל לוז כיון סרמב"ם וסעיקך כדעם סרמב"ם
 כמו שכתבנו, וכגלחן ר' אפרים זלמן כחכוככ כ"ח ח"ו ס'
 סימן ח' ראונו לפרס דוז שחממ סרמב"ם חוככין ד"מ בשטר
 מד"ס וסו מס"ס עתמח שסרמב"ם קורח לוז שחינו מסורס
 כצורה דברי סופריס, סלמח עלס גם על רוחי כמי
 עלמני לומר כן אבל כעס נל"ד אינו כן ולא אסער לומר כן
 דסרמב"ם לא אמר זס רק מקום שחינו מסורס כצורה
 לסיך אבל כחן מסורס כצורה לסיך ועיין מס שכתבתי

אוי מגורשה גמורה כתבואר שכל בש"ע אה"פ סימן קצ"ג
 אבל בעבד שיש לו קנין סגוף עליו וסוף לו כשורו ותמוח
 וא"כ אם אמר ליה ע"מ שמעשה ידך יסיח שלי ולא אמר
 ע"מ שחן לי מעשה ידך א"כ שירי שירי לידים של בעבד
 למלאכה וא"כ אין זו כריתות כלל וכדלמרינן במסכת גיטין
 (דף ח' ט' ע"א) הלא אמר רב אחי כהם משום דלאו כרוח
 נישא היא וע"מ שיסתה הרי"ף ויבואר לפנינו משום דאיכא
 זכום להרצ בהאי שחרור וכש"כ אם אגיד בים לגמרי ודאי
 דאינו משחרר :

ומפורש כדכרינן בסוגיין גיטין ע"ז ע"ב דבעבד יש לו
 עליו קנין סגוף ולא בהשם ע"מ א"ל רבינא
 לרצ אחי רבא יד דאשה קא קשיא ליה כהי דקנה לה למעשה
 ידיה ידע גופא מי קניא ליה א"ל רבא יד דעבד קא קשיא
 ליה הרי משורש דבאשה אין לה קנין סגוף ובעבד יש לו
 עליו קנין סגוף וא"כ בהשם אם אמר ע"מ שמעשה ידך
 יסיח שלי חף אם לא אמר ע"מ שחן לי מעשה ידך ב"ד
 לא אפשר לומר דכוי שירו וכו' מגורשה, אבל לר' ברור
 דאם אמר בעבד ע"מ שמעשה ידך שלי הוי שיר להרמב"ן
 והימיוק"י וסוכא שיטה ז' גס ככ"י תוס' סי' ר"ט ח"ב :
ועוד למדעי מדברי הרמב"ן והימיוק"י דם דפסקין בש"ע
 סימן קמ"ג סיניף י"א דכרי זכ נישך וכייר שלי
 אינה מגורשה וע"מ שחחירי לי כיייר מגורשה, ג"כ יש
 חילוק אם אמר ע"מ שחחירי לי כיייר או כוי מגורשה אבל
 אם אמר ע"מ שחחירי שלי אינה מגורשה דכוי שיר, וזה
 שחירשתי בנע לדעם סך רבוחינו מלאחי שקדמי כזה בגלון
 בכפר אבני מילואים סי' ל"ב ונתעורר בזה לחלק בין ע"מ
 שחחירי שלי ובין ע"מ שחחירי לי כיייר, וכ"ז הוא לדעת
 הרמב"ן והימיוק"י שחלקו בין אם אמר ע"מ שמעשה ראשון
 שלי לבין אמר ע"מ שחן לי שמעשה אבל הרא"ש שם כב"ב
 מהר"ן לקבילי וז' שחירי אדם יכול להסוות בדשג"ל וסירך
 הרא"ש דכאי תנא סבר ע"מ שירא הוי, וכנהב ככ"י דלפ"י
 לדין דק"ל ע"מ תנאה כוא לעולם הוי סנאי אפילו אמר
 ע"מ שמעשה ראשון שלי ואין חילוק בין אם אמר ע"מ
 שחן לי לאמר ע"מ שזה שלי ע"מ ככ"י שחחירי קלם כוא
 וכנהב שכן דעה רבינו הסוד וכן כוא דעה כרמ"א בש"ע שם
 סיניף ח' ולפ"י כוא אמר להעבד הרי את בן חורין ע"מ
 שמעשה ידך היא שלי הוי משחרר גמור ואך עמויג לקיים
 חנאו, ולפ"י נידון שאלוסיט נפל בדרכבא: דלדעם הרמב"ן
 והימיוק"י וכן סעלו משמיה דהר"ה ורב האי גאון אינו
 משחרר ולדעת הרא"ש וכסוד וסב"י ורמ"א הוי משחרר,
 וא"כ הוי הפיקא דדינא וא"כ לפי דק"ל בדוכתי עובא
 דאמרינן כהפיקא דדינא כמותקן יכול לומר קיים לי כהקד
 פוסקים א"כ בעבד הוי השם בגופו וכוי משחרר, כן ה"ס
 נלמ"ד בפשיטות אך מה שצ"ע לנדי דברי הגאון כהפיק
 קלס"ה דעחו בשני מקומם כשימן ע"מ סע"ק ט' וכשימן
 ר"מ פסק בגאון ז"ל דסיכא אמרינן עבד ספוס בגופו
 דוקא בזה עגריך לשחררו מעצם קנס אך משום דאין דנין
 דיני קנסות ע"א אמרינן בעבד השם בעלמא אבל סיכא
 דהפיקתו מספק לא אמרינן בעבד שסוא חפוס בעלמא,
 וסנדרתו דהעבד הרי הוא כשורו ותמורו וכשם שלא יוכל שורו
 לחפוס בעלמא כן בעבד דסרי כל ספיקתו ספק הוא ואוקמינן
 ליה בחוקת מרא קמ"א ע"ש שחחירי :

ואמנם נלענ"ד דאפילו לסברה הקל"ה ככ"ל ג"כ מודכ
 הקל"ה דכספיקא דדינא יוכל בעבד לחפוס
 בעלמא ואינו דומה ספק בעלמא דרבוותא להפק בעעשה
 דספק בעעשה בהתם שיך לומר אוקמי לחוקס דך למדנו
 דכ

יחא כלל ספרות לבד שפרי קידושין ע"ה הוי כמו כודאח
 בע"ד אבל בשפרי קידושין כודאח בע"ד אינו כלום דאפילו
 שיהם מודים אין כלא קידושין וכקדושין בעינן דוקא עדים
 ולא כודאח בעלי הדברים וא"כ מה מהני זכ שהספר
 קידושין וכהנ מדעה שניהם הו עיקר מקיימי סדר כויין
 ע"י העדים ואי דאינם זוכרים סעודם ומעידים מחוק הספר
 הלא מעידים על עצמם כהנם סמך כהנם וכפורה אמרם
 מפיהם ולא מפי כהנם וכאן לא אפשר לומר מפי כהנא של
 בע"ד דכמו של בע"ד גלא עדים אינם כלום וכדברים
 פוקים ומוכרחים :

סימן נ

עוד שאלה אם אמר לעבד הרי את בן חורין ע"מ שמעשה
 ידך יהיה שלי לעולם אם כוי משחרר או לא :
תשובה בש"ע, לכאורה הדברים פשוטים דכוי בעבד
 משחרר ומחויב לקיים חנאו, דסנה שפר
 שחרור ונס אשה שיהם כדריהם ומשורש בש"ע אה"ע סימן
 קמ"ג דאם גירש האשה ע"מ שמעשה עמו מלאכה או שמעשה
 אם אביו מגורשה ומחויבם לקיים חנאו ואך בעינן שלא תהא
 אגידא ביה כל ימי חייה וכמו אל השתי יין כל ימי חייה
 דאין זו כריתות וכן בשער שחרור :

ואמנם דקדקו ושיינינו טובה כזה ומלאנו דחלוקים זה
 מה שפר שחרור תגפ אשה הרבה תאל וכאשר
 יבואר לפנינו בעזרה שסם יחמלכ ואל יליל משינו דכר אהם :
גרסינן במסכת כ"ב (דף ס"ז ע"א) ה"ר בן לוי שמכר
 שדה לישראל ואמר לו ע"מ שמעשה ראשון שלי
 מספר ראשון שלי, ופריך שס"ם וכו' אין אדם מקנה דבר
 שלב"ל ופירש וכמו כן אינו מעייר דשג"ל ומשני כיון דאמר
 ליה ע"מ שיר שיר למקום מעבר ע"כ ומקשו רבין כהנא
 יוסף נשם הרמב"ן והרא"ש שם וכי דלא יוכל להקנות
 דשג"ל מ"מ אדם תנאה על דשג"ל, וסירך כהנא ז"ל
 ויש לומר משום ככי חשבינן ליה שירא ולא חשבינן ליה
 תנאה משום דקאמר ע"מ שמעשה ראשון שלי, ולא קאמר
 ע"מ שחן לי מעשה ראשון ע"כ לשון כהנא, ומבואר
 מדכרי דאם אמר ע"מ שחן לי אה המעשה או המכירה
 מכירה גמורה ואך חנאי עשה סמו ודינו ככל תנאים דעלמא
 דאם קיים החנאי הוי המכירה מכירה ואם לא קיים החנאי
 בעל המכירה ובחפון זכ אפילו תנא תנא דשג"ל ג"כ
 סנאי כלל ולא תנא המכירה כזה ואע"פ שלא נקל לו כהעשה
 אינו כפל המכירה משמה זה ורק שירי שיר להמעשה ואך
 משום דק"ל דלא יוכל לשיר בדשג"ל אמרינן שירי שיר
 למקום המעשה ז' הו שיסתה הרמב"ן והימיוק"י, ולדבריהם
 י"ל כרור דחילוק יש בין שפר שחרור לגע אשה דסנה בגמ'
 אשה אם אמר ע"מ שמעשה ידך שלי אע"פ שלא אמר ע"מ
 שחן לי מעשה ידך רק שאמר בפירוש ע"מ שמעשה ידך
 פכיה שלי ע"מ הו מגורשה גמורה וכן הו לריכס לקיים
 כהנאי דלא אפשר בהשם לומר ששיר ידי האשה לעלמו
 למלאכה דכרי אין לבעל בהשם שום קנין סגוף דך דרבנן
 הקנו שמעשה ידי האשה לבעל משום אינה כמבואר בכל
 בסוגיין פ' אע"פ ואפילו סך מלאכות שהאשה עושה לבעל
 אם כהניסא לו כמה שפחות כגון רחיצת הפנים וסלעת המטה
 ג"כ אינו אלא מחקן חז"ל וכדי להוסיף אהבה על אהבתם
 כמבואר במל"מ ועוד כמה מהאחרונים ז"ל וא"כ לא נוכל
 לומר דשירי שיר דאין לו מה לשיר ורק חנאי הוא, ובחנאי